

ARBETAR MAKT

3/78 årg7 pris 3 kr

**VAD ÄR DET FÖR
VITS MED
LÖNTAGARFONDER?**

SID 2-3

**arbetets förnedring
kuba i afrika
stålkrisen
kärleken**

SID 8-9

SID 6

SID 4-5

VÄNSTERNS EFTERTRUPP

I **ARBETARKAMP** (organ för Förbundet KOMMUNIST; FK) har Anders Carlberg och några andra medlemmar av FK i Stockholm presenterat en "kritiskt positiv" syn på löntagarfonderna. Den centrala tesen i Carlbergs resonemang är att löntagarna, genom att få slicka på "maktens" slickpinne, kommer att få "mersmak". I studiecirklar och på klubbmöten, liksom på fackklubbarnas styrelsemöten, kommer maktfrågan att stötas och blötas. FK-arna måste tydligt underskatta förstånds-gåvorna hos löntagarfondernas tillskyndare, dvs sossarna och delar av kapitalisterna. De tycks nämligen tro att dessa höga herrar *inte* skulle ha kalkylerat med risken för sådana effekter när de satte ihop sitt förslag - och förstätt att dessa risker är "försumbara", dvs inget att fästa sig vid. Vi för vår del tror inte att Meidner & co är så dumma i huvudet att dom i rent oförstånd lägger fram ett förslag som skulle utlösa en närmast revolutionär dynamik på arbetsplatserna, en process som i sista instans handlar om *makten* i samhället...

FK: TAKTIK = STRATEGI

FK:s strategi för en socialistisk revolution (eller kanske evolution?) *reduceras* till ett *taktiskt* förhållningssätt till *sossarnas* strategi, närmare bestämt deras strategi för att rädda kapitalismen. Man söker möta SAP på SAP:s planhalva; plocka poäng i ett taktiskt rävspel om kapitalismens förvaltning.

FK OCH OPPORTUNISMEN

FK:s politik är opportunisten satt i system. Man har alltid klamrat sig fast vid de för tillfället förhärskande idéerna inom vänstern och dess periferi. *Inte vid något enda tillfälle* har vi sett FK lansera och driva en politisk tes som de varit garanterat ensamma om - till skillnad från exempelvis KPml(r), KAF, SKP; för att inte tala om FAM.

Vid FK:s bildande 1970 var det maoismen, den kinesiska kulturrevolutionen och "tredje världen" som dominerade vänsterns perspektiv. FK sökte rida på vågen som någon slags mera "s sofistikerade" maoister.

I mitten av sjuttitalet, när mellanskiktstvänstern fått klart för sig att det inte skulle bli någon revolution de närmaste åren, och istället vände sig mot det "proletära" VpK (= pensionerade proletärer) för att ha något "hårt" att hålla i - då förstod FK även då vart vinden blåste och började yra om en "vänsterenhet" underifrån, närmare bestämt enhet med VpK.

Nu, efter valet, då SAP högst ofrivilligt hamnat i oppositionställning, skall denna "vänsterenhet" utsträckas även till vänstersossarna. Helt huvudlöst agiterar man för en "arbetarredering 1979".

FK, liksom för övrigt även KAF, undergräver stadigt sitt eget existensberättigande, genom att steg för steg hyvla bort alla särdrag i förhållande till VpK och SAP.

Vi menar inte att det är fel att i alla lägen, vid alla tidpunkter, söka enhet med VpK och/eller vänstersossar. Frågan är *på vilken politisk grund, i vilka former*. Ifråga om ovannämnda "vänsterenhet" med VpK är det uppenbarligen på VpK:s grund. Man fattar inte att en sådan "enhetsfront" innebär ett erkännande av att man egentligen inte har ett skit att säga, att man lika gärna kan lägga ner **ARBETARKAMP** och istället skicka insändare till Ny Dag.

FK:s envisa vägran att markera en egen politisk profil är ett genomgående drag sedan några år tillbaka. Ett annat drag har varit genomgående ända sedan starten 1970: Oförmågan att ens någonsin "träffa rätt" i sina politiska analyser. Redan kulturrevolutionen missförstods av FK:s

"teoribildare". Man uppfattade den som en *genuin* rörelse, med djupa rötter i de kinesiska massorna. Istället för vad den verkligen var, i huvudsak en "pryl" som kom uppifrån, från de högre sfärerna i Kinas Kommunistiska Parti.

På ett nästan analogt sätt misstolkar man ursprunget till idén om löntagarfonderna. Man tror att "arbetarrörelsen" är trängd av kapitalet, så hårt trängd att löntagarfonderna skulle vara någon slags motoffensiv. Som - tänker FK - skall kunna utnyttjas till antibyrkratisk och antikapitalistisk kamp.

I själva verket är det inte "arbetarrörelsen" som är trängd. Det är kapitalismen, som inte längre klarar sin egen kapitalbildning. Förslaget till löntagarfonder har inga som helst rötter i "de djupa leden", dess klassmässiga grund är att finna hos monopolkapitalet. Dess exakta utformning har de stätt för som alltid klarast insett vad kapitalets expansiva delar behöver för att kunna fortsätta expandera - socialdemokratin.

MINIMIKRAV - MAXIMIKRAV

Det finns möjlighet att göra invändningar här. Ty nästan alla revolutioner börjar med att massorna tar kamp för mycket begränsade, och i sig inom-kapitalistiska krav. Utvecklingen i Ryssland 1917 är nästan något av ett skolexempel. Hela processen började under parollerna: Bröd, Fred och Ner med tsaren! Efter några da-

gar bildades sovjeten i Petrograd (nuvarande Leningrad). Tsarismen föll efter en vecka. Under året togs kamp och bildades organisationer för en mängd begränsade krav. Alltefter masskampens utveckling och systemets oförmåga att svara på kraven, radikaliserades processen för att slutligen ställa frågan om makten.

Skilnaden, det som gör varje jämförelse omöjlig mellan kravet på löntagarfonder och de (inledningsvis) begränsade kraven i den ryska revolutionen, är att löntagarfondstanken *inte bärs upp av en massrörelse*, den har inte ens sitt ursprung i någon "massa". Löntagarfonderna är från början till slut ett hopkok av ett antal ekonomer, som trots att de haft en massiv propagandaapparat till sitt förfogande haft påtagliga svårigheter att förankra

sina idéer.

När man blandar samman *massornas* skaparkraft med byråkratin, då har man bankruttförklarar sig själv som antibyrkratisk och revolutionär rörelse.

ARBETARKLASSEN, LÖNTAGARFONDERNA OCH KAPITALISMEN

Den politik Anders Carlberg m fl går i bräsch för innebär att man hjälper till att knyta upp arbetarklassen till de *manövrar* för att rädda kapitalismen som socialdemokratin presenterar.

Med sin "trots vissa reservationer" positiva syn på löntagarfonderna *frånkänner* sig Carlberg möjligheten att kamma hem flera poäng i debatten med socialdemokratin, poäng som FK så väl behöver för att hålla samman organisationens skingrande skaror.

Om löntagarfonderna bleve fullt utbyggda skulle man kanske kunna tala om en slags "kollektivkapitalism". Det finns ett land i Europa som ganska väl svarar mot den beteckningen, nämligen Jugoslavien. Där finns ett begränsat "arbetarstyre" på fabriken i *inom ramen för en marknads-ekonomi*. På samma sätt som det skulle bli i Sverige. Samtidigt söker sossarna framställa löntagarfonderna som "undermedlet" som skall lösa de problem arbetarna idag står inför, *inklusive arbetslösheten*. Men svenska arbetare vet vad den jugoslaviska "kollektivkapitalismen"

är värd på den punkten. Dom vet det emedan en väldigt stor del av dem har arbetskamrater från Jugoslavien. Sådana som tvingats emigrera från *den rekordhöga arbetslöshetens* Jugoslavien.

En annan "poäng" som man missar i sitt stöd till löntagarfonderna är möjligheten att visa på SAP:s *evolutionära* perspektiv på socialismen. Dvs deras bit-för-bitperspektiv. Om en revolutionär organisation med *någon* som helst rätt kallar sig revolutionär, så är det väl genom att visa på det grundfalska i denna uppfattning. När FK för den idén till torgs att löntagarfonderna på något sätt skulle kunna förskjuta maktförhållandena i samhället till arbetarklassens fördel, då har man i realiteten anammade ett *reformistiskt* perspektiv, och samtidigt naturligtvis gjort arbetarklassen än mer undrande varför dom här typerna envisas med att ha ett alldeles eget litet parti, en alldeles egen liten tidning, alldeles egna små bokfäer, etc, etc.

PACKET SOM KAMPORGANISATION? JA! KAMP M O T ARBETARKLASSEN!

Förslaget om löntagarfonder är livsfarligt, inte så mycket för att det bidrar till att lösa företagens kapitalbildning, utan därför att det gör fackföreningarna till organisationer som måste ta ett *direkt ekonomiskt* ansvar för företagen i den kapitalistiska ekonomin, inte bara ett politiskt ansvar (som idag). Därmed blir fackföreningarna *bittrare fiender* till arbetarkampen. *ittills* har fackföreningarna letts av byråkrater och borgarvänner. I Meidnerland skulle fackföreningspamparna bli *borgare*, i ordets bokstavliga bemärkelse. Facket kommer inte längre att bli en broms och ett hinder för arbetarkampen utan ett offensivt vapen mot densamma.

Än värre att fackpamparna blir borgare är de medvetandemässiga effekterna inom arbetarklassen. Att fackföreningar na tar det sista avgörande steget över klassgränsen behöver inte nödvändigtvis innebära att vägen ligger öppen för de vilda strejkerna. Tyvärr kan reaktioner lika gärna bli en klar demoralisering inom arbetarklassen - man fattar ingenting längre. Och då ligger vägen öppen för en uppknytning av arbetarklassen, inte bara dess *organisationer*, till kapitalismen. Motsättningen mellan Kapital och Arbete integreras inom varje enskilt arbetare. Var och en skall ju vara både arbetare och "kapitalist".

Om detta skulle bli följden, så vet vi vilka politiska krafter i Sverige som skall brännmärkas för detta kapitalistiska medlöperi. Vi kommer inte att vila på hanen.

Tuli Kupferberg

Vad vill Förbundet | Arbetarm

Förbundet Arbetarmakt kämpar för det kommunistiska, klasslösa samhället. Vägen dit går över det socialistiska samhället.

Arbetarråd

Vi kan skönja hur ett framtida socialistiskt samhälle skulle kunna gestalta sig, om vi studerar den organisering som ständigt har återkommit i arbetarklassens kamp, de i revolutionära situationer uppkomna *arbetarråden*.

Alltifrån sovjeterna i Ryssland 1905 och 1917-18 - över råden i Spanien 1936 och Ungern 1956 - till kommittéerna i Portugal 1975, har rådsformen visat sig vara arbetarklassens självklara organisering.

Rådsrörelsen saknar alltså ingalunda historia, men den har förtigits, beljagits och bekämpats av borgare, stalinister och maoister. Somliga leninister erkänner rådets betydelse, men ser i dem endast en stödorganisation till staten och partiet, och inte som *socialismens kärna*: den organisationsform som kastar alla hierar-

Det socialistiska samhället innebär att arbetarklassen utövar den *direkta* kontrollen över produktionen och samhället. Det kan endast ske genom att det på basplanet (arbetsplatser, bostadsområden etc) bildas råd och att dessa centraliseras till regionala och centrala församlingar. Makten ligger hela tiden hos de lokala råden genom att en delegat alltid är ansvarig inför den församling hon/han är utsedd av. För att undvika "profisrepresentation" tidsbegränsas delegatperioden, delegaterna är omedelbart avstötbara och har inga privilegier. Självklart varvas manuellt och intellektuellt arbete. En planeekonomi upprättas, vilken styrs av råden.

Total revolution!

Vi framhåller att socialismen kräver en *total revolution*, som griper in i livets alla områden. Gränsen mellan arbete och fritid suddas ut, begrepp som "kultur" och "politik" blir en naturlig del av all mänsklig aktivitet, arbetsdelningen bekämpas och uppdelningen av beslutsfattare och verkställande av besluten upphör. Förhållandet man - kvinna - barn befrias från de förttycksmedaniser som återfinns i bl a kärnfamiljen. Nya boende- och samlevnadsformer kommer att kunna utvecklas.

SOVJET, KINA, POLEN, KUBA, TJEKOSLOVAKIEN, VIETNAM

Finns det då något exempel på ett socialistiskt land? Nej, tyvärr. I de länder som kallar sig socialistiska råder istället för kapitalism ett nytt produktionsätt, statsbyråkrati. Där ligger den beslutande makten hos en byråkrati, organiserad i det "kommunistiska" partiet. Denna byråkratklass upprättar en planeekonomi i enlighet med sina egna intressen. Statsbyråkratin kan lika lite som kapitalismen reformeras bort, *och* den pagar ständigt en klasskamp i dessa länder, vi har sett exempel på detta i bl a Polen 1970-71 och Shanghai 1969.

Kross? Kapitalismen!

För att genomföra den socialistiska revolutionen, såväl i öst som i väst, krävs det att arbetarklassen är organiserad och förberedd, medveten om sin historiska uppgift att störta kapitalismen och upprätta socialismen. Det kommer dock alltid att finnas arbetare som är mer medvetna än andra, de som går i spetsen i kampen. Det är också nödvändigt att dessa, "avantgardet", organiserar sig. Genom att vara en del av klassen, känna dess historiska erfarenheter och tillämpa den revolutionära teorin, marxismen, kan avantgardet göra analyser av den aktuella situationen som möjliggör ett effektivt ingripande i klasskampen.

Leninism? Nej!

Denna organisering måste innebära något helt annat än det leninistiska partiet. Den leninistiska partiteorin betraktar förhållandet mellan teori och klasskamp, mellan medvetande och vara, som ett ensidigt förhållande. Den betraktar teorins framväxt oberoende av klasskampens vägar. Teorin blir därför en angelägenhet för Partiet. Leninisterna menar att arbetarna

är det någon som har en stol över

Ge den i så fall till SAP/LO. De behöver många att sitta på, speciellt i frågan om löntagarfonder. Där är all information/propaganda noggrant uträknad att passa mottagaren.

När sossarna vänder sig till sina egna säger man att löntagarfonderna är ett sätt för löntagarna att skaffa sig inflytande över hur företagen ska skötas. Ett löntagarstyrt Sverige ska inte avskeda arbetare för att konjunkturerna är under isen - det är den bild man vill ge arbetarna.

När man uttalar sig i borgarnas egna tidningar är tonen en helt annan. I Svenska Dagbladets ekonomibilaga den 16 maj säger Kjell-Olof Feldt(s): "Däremot kan jag inte se att vår konstruktion av löntagarägandet behöver påverka marknadsekonomin. Att det tillkommer en ny ägargrupp påverkar inte den grundläggande förutsättningen för företagets beteende". Är det inte just detta som sossarna försöker inbilla arbetarklassen - att löntagarfonderna kommer att innebära att företagen blir "mindre kapitalistiska", kan komma undan marknadsekonomin anarki?

I Veckans Affärer nr 18 utvecklar en annan av SAPs toppar samma tankegångar. Carl Lidbom säger där:

"De anställda lever med samma verklighet som andra intressenter: företagen måste stå sig i konkurrensen, gå med tillräckligt stora vinster för att möjliggöra framtidsinvesteringar.

Skilnad mellan löntagare och andra huvudmän på (bolags)stämmorna tror jag främst blir att löntagarna är mindre fixerade vid den kortsiktiga vinstmaximeringen"

Så: skillnaden mellan Meidnerland och det nuvarande kapitalistiska systemet är inte att konkurrensen och profitjakt en försvinner, utan att den kortsiktiga vinstmaximeringen minskar!

Feldt fortsätter i Svenska Dagbladet: "Genom att decentralisera systemet undviker vi en fackföreningsstyrd planhushållning, vilket jag skulle se som en ren olycka."

Feldt förklarar inte om det är plan-

hushållningen - ett av sossarnas favoritkrav i "Vem bestämmer din framtid?" och till 1 maj - som är en "olycka" eller om det är "en fackföreningsstyrd planhushållning" som är en ren olycka, men antagligen är det det senare alternativet. Den gode Feldt är säkert inte så naiv att han tror att man kan ha planhushållning utan centralisering. Men detta centrala inflytande över ekonomin får inte tillfalla löntagarna - det vore ju en ren olycka. Varför inte tala rent ut på en gång och säga att det ju vore att upprätta en (ny?) diktatur inom ekonomin! Den ena av arbetsmarknadens parter skulle ju i så fall få allt att säga till om. Nej, i Feldts och SAP/LOs planhushållning är det staten (eller samhället som det heter i sosseideologin) som neutralt står ovanför alla klasskillnader - som ska ha hand om denna centrala styrning.

Här vill SAP/LO att löntagarna skall avsätta pengar till löntagarfonder, men om det skall finnas någon planhushållning/ centralt initiativ, då skall den/ det styras av de som för tillfället har den politiska makten.

SAP har sedan valförlusten hävdat att borgarna varit oförmögna att regera landet på ett förnuftigt sätt. Ändå är man beredd att lägga fram ett förslag till omorganisering av ekonomin som inte har inbyggt inuti sig själv en spär mot att de borgerliga partierna skulle kunna få kontroll över denna nya del.

Allt detta visar bara på hur mycket retorik och munhuggande det är från SAP:s sida när man påstår att det bara är arbetarrörelsen som har förmåga att ta ansvar för Sveriges framtid.

Inte nog med att löntagarna skall avstå en del av sina löner som riskvilligt kapital till en "löntagarstyrd planhushållning" där dom saknar verkligt inflytande, de ska t o m kräva mindre ekonomiska säkerheter än vad Wallenberg och statens pensionsfonder (typ AP-fonderna) gör. Rune Mohlin från LO-toppen har i LO-tidningen nr 14 förklarat att "i AP-fonds systemets bestämmelser står det att pengarna måste placeras med betryggande säkerhet. Det innebär att AP-pengarna inte kan ta risker". Med detta som argument tillbakavisar Mohlin tanken på att man istället för att skapa ett nytt kapitalbildningssystem (=löntagarfonder) skulle öka uttaget från AP-fonderna.

Snacka om svindel - det riskvilliga kapital borgarna inte vill ta fram skall arbetarna tvingas hosta upp!

När man betänker styrkeförhållandena mellan å ena sidan kapitalet, å andra sidan vänstersossarna (+ VpK), är det inte svårt att klura ut vem som kommer att få dom göttaste bitarna ur det här förslaget.

GL

Och man får stöd av 2%.

Nu har SAP/LO presenterat resultatet av den stora remissen om det senaste löntagarförslaget. 65 000 personer i 7 000 rådslagsgrupper inom SAP och LO och studiecirklarn "Vem bestämmer din framtid?" har diskuterat 7 frågor om förslaget. De löd:

Är löntagarfonder ett bra sätt att få löntagarnas inflytande i företaget?

Skall systemet med vinstdelning pågå för företag med mer än 500 anställda?

Skall inflytandet mellan de i företaget anställda löntagarna och de i regionen anställda fördelas enligt förslaget?

Är kollektiv kapitalbildning bra?

Är fördelningen av inflytande mellan löntagarna och samhället bra i förslaget?

Hur är avvägningen mellan regionala och nationella behov?

Kan förslaget ligga till grund för ett politiskt beslut?

Fondförslaget fick i remissen stort stöd. Mellan 65 % och 95 % har stött förslaget i varje fråga. Om rådslagsgrupperna velat dra åt något håll har det i så fall varit i "radikalare" riktning - man tycker det är för lågt.

De som har engagerat sig i remissen har alltså varit folk som från början stött förslaget och velat skjuta det ytterligare en bit framåt. Jag skriver "de som engagerat sig", ty de har inte varit särskilt många - 23 000 SAP-medlemmar och 38 000 LO-medlemmar. Detta utgör 2 % av medlemmarna. Det finns ca 200 000 LO-medlemmar med fackliga förtroendeuppdrag. 38 000 av dessa blir 20 %.

Inte nog alltså med att de "meniga" medlemmarna i SAP och LO visat ett svalt engagemang för fondremissen, inte ens de förtroendevalda har visat sig särskilt intresserade. Detta beror nog på att de flesta sossar och arbe-

tare insett att vad dom än tycker så kommer fondförslaget att möta de verkligt tunga invändningarna när Fp och C, tillsammans med SAP, skall snickra ihop en kompromiss inför valet 1979.

SAP och LO är i grunden ganska ointresserade av sina medlemmars åsikter, vad det framförallt handlar om är att mönstra sina arméer inför kraftmätningen med borgerligheten.

GL

Ny vild strejkvåg ?

Varken medbestämmandelagens vackra löften om "makt" för arbetarna, sossarnas uppmaningar att vänta till 79 års val eller vänsterns uppmaningar till facklig kamp tycks ha hörsammats av de tusentals arbetare som har gått ut i vilda strejker i samband med de lokala avtalsförhandlingarna i maj. Nedanstående lista som på inga sätt gör anspråk på att vara fullständig, visar klart att den självständiga arbetarkampen inte har kommit av sig.

MAJ

19-22

LM-Norrköping. 30 arbetare strejkar mot fackets bud på 23:-/tim för 25:-

19-26

Två strejker på LM-Piteå. 45 arbetare för kravet 2:- mer/tim.

20-21

47 montörer på LM-Visby mot arbetsledningen.

20-23

40 arbetare strejkar på LM-Karlskrona och kräver 6:- mer/tim.

21

Papyrus i Mölndal.

22

160 arbetare på Siverts kabelverk i Piteå i strejk för 2:50 mer/tim.

23

300 arbetare på LM-Kristianstad strejkar för 2:38 mer/tim.

23

200 valsverksarbetare i Smedjebacken i strejk.

25

100 arbetare på LM-Mölndal

25

120 arbetare på LM-Mölndal

26

100 svetsare på Karlskrona-varvet strejkar för bättre ackordspriser.

29

Strejk på Allhaboverken i Örebro för 3:- mer/tim.

29-31

C:a 1000 transportarbetare hos SAS på Bromma, Arlanda och Landvetter strejkar för bl.a 2:50 mer/tim.

30

75 arbetare på Kalmar Verkstad strejkar bl.a för kravet 5:- mer/tim.

JUNI

1

60 arbetare på Bofors Kabel i Karlskoga strejkar.

1

50 arbetare på Enfjärdens Värme i Piteå i strejk för 4:50 mer i timmen.

1

Saab-Scaniaarbetare i Luleå i strejk för 4:- mer i timmen.

1

40 arbetare vid Bil och Traktor i Boden strejkar för högre lön och mot prestationslön.

7

TIDNINGEN ARBETARMAKT

utges av Förbundet Arbetarmakt

Årgång 7, nummer 3 1978 (53)

Ny adress: Tidningen ARBETARMAKT
box 9028
102 71 STOCKHOLM 9

Telefon: 08/ 19 50 86

Prenumeration för 12 nummer:

Vanlig prenumeration: 40:-

Stödprenumeration: 60:-

Kampprenumeration: 100:-

Prenumeration för 6 nummer: 25:-

Postgiro prenumeration: 38 13 00-3

Postgiro redovisning,

ombudsförsäljning: 20 21 02-0

Postgiro beställning

av tidigare nummer: 20 75 76-0

Postgiro STÖDFONDEN: 23 71 77-1

Ansvarig utgivare: H Forshult

Detta nummer presslagt den 14 juni.
Manuskript och illustrationer till
nästa nummer ska vara redaktionen
till handa senast den 9 augusti.

Eftertryck medges endast med an-
givande av källan.

ISSN 0345 - 0325

kt?

egen hand kan uppnå ett socialis-
edvetande, utan att Partiet måste
a detta. På detta sätt kan man rätt-
sin egen ställning utanför klassen
na sig som en institutionaliserad
tor i det "socialistiska" samhället.

självständighet? Ja!

et för ett förlitande på Partiet
ler Förbundet Arbetarmakt den hos
klassen nödvändiga självständig-
såväl i förhållande till den borger-
aten, den reformistiska rörelsen
kföreningarna, som till mer eller
revolutionära organisationer.
jälvständiga organisationer tar sig
tryck i bl a stormöten och strejk-

fackets begränsningar

car idag för att sammansluta de mest
a och aktiva arbetarna i s k arbets-
mittéer. Dessa kan vara alltifrån
sammansatt "kompisgrupp", en studie-
en grupp kring en tidning, till

Fackföreningarna är inom-kapitalistiska
organisationer, de är en organisering för
försäljning av varan arbetskraft. De upp-
rätthåller avståndet mellan ledare och
ledda. Varje revolutionär situation
har visat att fackföreningarna spelar
en kontrarevolutionär roll. Genom att de
förutsätter en motpart - kapitalisten -
hindrar de automatiskt utvecklingen av så-
väl det revolutionära medvetandet som
organiseringen. Därför är det felaktigt
och omöjligt att försöka erövra fack-
föreningarna för en revolutionär politik.
Förbundet Arbetarmakt anser att det idag
inte existerar någon konsekvent revolu-
tionär organisation, och har därför tagit
till sin uppgift att bidra till skapandet
av en sådan. För oss innebär det tre
huvuduppgifter:

1. att framhålla att socialismen inne-
bär arbetarmakt och inte partimakt.
2. att framhålla den för socialismen
nödvändiga självständigheten hos
arbetarklassen.
3. att framhålla att socialismen kräver
en total revolution.

Arbetarklassen

Den här artikeln har framkommit som ett resultat av de kaderstudier som bedrivits av Förbundet Arbetarmakt det närvarande året. Artikeln är skriven av en medlem i Stockholmsavdelningen. Red.

FÖR ATT HÅLLA PROFITERNA ...

För att hålla profiterna uppe inom stålindustrin har företagen tvingats till en enorm ökning av det konstanta kapitalet. De centrala kapitalistiska länderna har inte haft en chans att hänga med i utvecklingen. Så har t.ex. EG-länderna tvingats att sälja till priser över det normala marknadspriset och överallt i Europa skärs produktionen ned. England säljer ut sitt stål i USA till vrakpriser, vilket i sin tur orsakar avsättningssvårigheter för USAs inhemska stålindustri. Ett stålverk i Italien rear ut sitt stål nästan gratis. Ja listan är lång. Den japanska satsningen på stordrift samt lägre arbetskostnader slog väl ut, och i mitten på 60-talet var Japan världens största stålexportör. 1974 uppgick produktionen till 32 Mton, vilket var 25% av den totala världsexporten. Japan är unikt även såtillvida att det inte importerar något stål alls.

1976 så uppgick den totala världsproduktionen av råstål till 684 Mton. Andelar av det producerade stålet:

Sovjet	147 Mton	en ökning med 6 Mton sen 75
USA	116 Mton	" 10 Mton "
Japan	107 Mton	" 5 Mton "
EG	125 Mton	" 8 Mton "
Övriga	189 Mton	" 6 Mton "

Gruppen övriga kan man dela in i tre olika grupper:

1. Sverige, Kanada, Australien m fl centrala kapitalistiska länder producerade tillsammans 56 Mton.
2. Östeuropa 76 Mton. Kina och Nordkorea 28 Mton.
3. Övriga kapitalistiska länder i "3:e världen" t ex Brasilien, Mexico, Argentina, Venezuela, Indien, Syd Korea och Taiwan 30Mton.

1980 beräknas världsproduktionen uppgå till omkring 1122 Mton. Men inte heller Japan har lyckats undgå den häftiga överproduktionskrisen av stål.

För att höja profitkvoten igen flyttas kapitalet till s k "exportfrizoner" där företagen inte betalar någon skatt eller tull. Inte heller betalas minimilöner eller sociala avgifter. Man finner där en otroligt exploaterad arbetarklass, billiga råvaror som bryts i s k dagbrott. I de flesta av de här länderna finns det gott om naturgas, varför företagen kan satsa på direktreduceringsmetoder (Man använder kolet i naturgasen istället för det som finns i stenkol vilket annars är vanligt.).

Om vi tar en titt på Brasilien, som 1974

hade en produktion på 7,5 Mton råstål, så menar den nationella expansionsplanen att målet är att 1985 producera 32 Mton. För att klara detta sker nu en nyprojektering av två stålverk Tubarao och Itaquí som tillsammans skall producera 22 Mton. För att dessa nyprojekteringar skall vara möjliga krävs otroliga mängder av kapital och t ex Tubarao är en samproduktion mellan Japanska Kawasaki Steel, Brasilianska staten och Italienska FINSIDER. I ett annat projekterat stålverk i Iran är parterna Sovjet, Brittish Steel, FINSIDER, Amerikanska Kaiser Industries och Västtyska Krupp-Korf-Klößner.

De centrala kapitalistiska länderna är förstas oroliga för den här utvecklingen och enligt uppgifter skulle topppersoner från USA, Japan och EEC mötts för att diskutera problemen i en serie möten. Syftet skulle inte bara ha varit att förhindra att priset sjönk för lågt utan också att försöka få någon ordning på kaoset i västvärldens stålindustrier.

En internationell Stålkommitee skall förmana industrin och bl a se efter:

- Priser (inhemska och export).
- De statliga understöden.
- Orättvisa transportutövningar (vilket i praktiken kan betyda vad som helst).
- Kapitalets utnyttjande och en prognos av framtida behov.

Man tycker att nog måste det bli en "jättekommitee" (om den nu kommer till stånd) om den skall lyckas med vad förutsatt sig. Och en hel del motsättningar har redan uppkommit, USA vill som dom andra ser det ha ett ogrundat monopol på den inhemska stålmarknaden och där skall råda "fri konkurrens" mellan de inhemska stålbolagen, men gränserna mot utlandet skall som sagt va stängas mot "inkräktare". Engelsmännen och EG blir livrädda när dom hör något sådant. Dom förespråkar istället behovet av "öppenhet", vilket dom behöver för uppbyggnaden av sin egen stålindustri för att förhindra att dom slås ut. Japannerna är beredda att gå med på vilka villkor som helst för att undgå att deras stålmarknad minskar. De andra länderna i OECD hålls informerade om vad som sägs i samtalen, men "tredje världen" är man noga att hålla utanför.

OCH HUR HAR VI DET I SVERIGE DÅ?

Stålverk 80 skulle rädda sysselsättningen i Norrbotten. Enligt de första planerna 1974 skulle stålverk 80 producera 4 Mton per år och direkt ge arbete åt 2300 personer. Dessutom skulle tusentals människor få arbete i servicenäringen i Luleå. Men när stålkrisen kom så började den socialdemokratiska regeringen dra öronen åt sig och ändrade på planerna. Istället för 4 Mton stål skulle det bli 2,5 Mton, stålverket skulle bli färdigt 1983 istället för ursprungliga 1980, men antalet anställda skulle bli detsamma lovade man. Stålkrisen blev värre än man förutsett och hösten 1976 tillkallades Ulf af Trolle (expert på rationaliseringar och avskedningar) Han skulle få NJA som gjorde jätteförluster på benen igen. Därför sköts

Järnverk (OJ). SSAB skulle rädda sven stålindustri genom vissa rationaliseringar. Professor Nabseth tillsattes att göra en utredning om Handelsstålens framtid.

SVENSKT HANDELSSTÅL

Enligt utredningen skall närmare 5000 jobb bort från handelsstålverken. Den industri sysselsätter idag direkt ca 1000 personer. Det är således ingen stor strigrän för sysselsättningen i Sverige (Volvo sysselsätter cirka 50000 personer). Men den är betydelsefull för de orter där verken finns.

Följande tabell ger en bild av nerskningen;

ORT	Minskning av anställda	Av på orten ind. syssels.	Totalt
DJ Borlänge	-2500 -40%	-25%	-8%
NJA Luleå	-1500 -30%	-22%	-6%
Boxholm	-130 -20%	-15%	-6%
Hornsådal	-220 -100%	-15%	-6%
Halstammar	-450 -100%	-30%	-15%

stålverk 80 på framtiden av en enig styrelse. Men fortfarande talar sossarna om att bygga stålverk 80 om dom vinner valet 1979. Men skulle stålverk 80 ha någon chans i den internationella konkurrensen? Nej det är bara att se på dess ursprungligt projekterade kapacitet och jämföra den med t ex Tubaraos kapacitet, så ser man att det skulle vara som en droppe i havet. SSAB (Svenskt Stål AB) bildades

Nedläggningarna av stålverken kommer att få följdverkningar på all annan selsättning, alltifrån transportarbete till livsmedelsbutiker och sjukvård. En gren som kommer att drabbas hårt gruvindustrin i Bergslagen. Följande gruvor att läggas ned enligt de mest pessimistiska planerna, vilka vi bedömer som de mest troliga;

Idreberget, Strina, Sällberget, Värn

MAN FÅR GÖRA DET BÄSTA AV SITUATIONEN

Efter MBL-förhandlingar har nu SSAB fattat beslut om nedskärningar av arbetsstyrkan på sammanlagt 4 000 man. Detta för att få företaget (företags-ekonomiskt) på fötter. Beslutet var enhälligt, enär de tre fackförenings-representanterna i bolagsstyrelsen inte röstade emot. Det är "löntagar-makt" i sin praktiska tillämpning.

ARBETARRÖRELSENS ANSVAR...FÖR KAPITALISMEN

Allan Larsson, löntagarkonsult från Metall, anser att (de tydliga positiva) erfarenheterna från SSAB "kan utnyttjas i specialstålförhandlingarna" och att "framgångarna i SSAB blir normgivande för medbestämmandeprocessen under en bra tid framöver".

Vilka jävla framgångar?!

Om MBL och löntagarfonder skall skapa Det Nya Riket kallat "löntagar-Sverige", må Sveriges arbetare bäva inför detta perspektiv.

Metallbasen på Oxelösunds Järnverk har lärt sig en massa fina nya ord istället för dom han slutat använda (klasskamp, arbetsköpare, etc.). "Nollresultat" hör till dom som införslivats i den nya vokabulären:

"Visst har vi iklätt oss ett stort

ansvar för att företaget kommer på fötter. SSAB måste ganska snabbt visa åtminstone nollresultat (= ingen förlust i bokföringen, *vår anm.*) om jobben skall kunna räddas".

Allan Larsson förklarar innebörden av detta "ansvar": "Ju större krav på trygghet i anställningen man ställer, desto bättre måste beredskapen vara för en yrkesmässig rörlighet och att man måste flytta mellan orterna".

Alltså: Ju hetare man längtar efter att få behålla sitt jobb, ju villigare skall man vara att packa kappsäcken för att ge sig ut på jakt efter något annat.

En av byrådirektörerna på AMS, Ragnar Thoursie, uttrycker det så här: "En fördel är att insatserna sätts in på ett tidigt stadium - före varsel - vilket bör medverka till att minska dramatiken kring nerskärningen".

Alltså: Inget gny, inget gnäll, inga demonstrationer eller fackeltåg genom stan, inga namnlistor, ingen kamp mot nerskärningen. Allt går så smidigt, så smidigt...

MEDLÖPERIETS LOGIK

När man som ovan accepterar den inom-kapitalistiska logiken, ja sväljer

den med hull och hår, då blir förstås även "lösningen" på nedskärningsproblematiken synnerligen kapitalistisk: datamaskiner och psykologer.

De modernaste redskap som samhället har att visa upp på detta område skall mobiliseras för att förmå arbetarna att betrakta sig som *företagsekonomiska resurser*. Arbetarna får däremot inte se sig själva som först och främst arbetare - än mindre människor. Under kapitalismen reduceras allt till relationer mellan ting.

ARBETSFÖRMEDLING MED DATORER

På SSAB har AMS satt upp dataterminaler som skall kunna "serva" de anställda med exakta uppgifter på alla jobb som finns i hela landet. Därtill har AMS begärt av Arbetsmarknadsdepartementet att reglerna för flyttnings- och utbildningsbidrag skall tillämpas frikostigare i samband med större uppsägningar. AMS vill att arbetsförmedlingens resurser skall sättas in så tidigt att direkta uppsägningar kan undvikas genom att arbetarna "frivilligt" tar ett annat jobb som dom fått nys om.

Som så ofta när tekniken värker fram nya dårsaker blir de som drabbas av den lite "oförstående". Men även mot detta har den moderna kapitalismen funnit på botemedel: vår tids svartrockar, helbrägdagörare och tempel-

horor i ett: *psykologer*. Det mest kända exemplet på psykologernas framfart är från varven i Göteborg. I samband med att eriksbergare skulle flyttas över till Arendals- och City-varven, samtidigt som dessutom flera hundra tjänstemän sades upp från samtliga varv, kallade Götaverken ett antal skrupelfria psykologer till sin tjänst. De sattes *inte* till att "prata vänligt" med de drabbade för att ge dem lite terapi när dom tyckte att livet var kasst. I så fall skulle manipulationen bli alltför uppenbar.

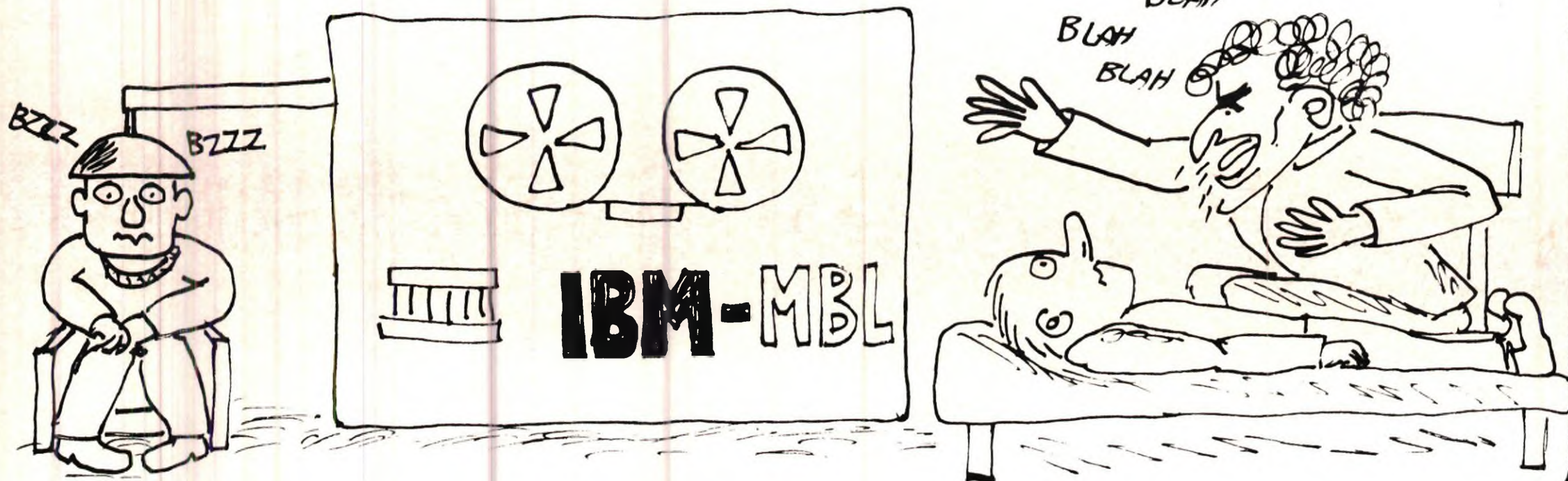
Istället lärde psykologerna upp *arbetsledningen* hur denna skulle handskas med arbetarnas oro och tvivel inför framtiden.

Så resonerar de för vilka kapitalismen är allsmäktig, arbetarklassen kraftlös och socialismen ett teoretiskt diskussionsämne:

Varför göra det värre än det är? Varför inte ta i bruk det bästa det här samhället har att bjuda för att dämpa stötarna? Stötarna i sig kan vi ändå inte göra något åt.

För att en revolution skall bli möjlig måste åsikter som dessa utrotas.

GL

mossa, Höksberg, Persberg, Minerfälten, Vintjärn, Vindelsbäck (Långanäs) och Bastjärn - tillsammans rör det sig om ca 1103 man. Då nästan alla av dessa orter är mycket små och helt beroende av dessa gruvor, så är det inte svårt att lista ut att det betyder en katastrof för dessa orter.

SPECIALSTÅLET

Det sägs att specialstålindustrin inte är lika illa ute som handelsstålsindustrin. (Se fotnot) Trots detta gick specialstålet med 100 milj. kr i förlust 1977. Det har även gjorts en specialstålsutredning, som är hemligstämplad, men enligt vad som kommit ut så skall 5000 jobb bort och de orter som kommer att drabbas hårt är Storfors, Torshälla, degerfors, Bofors och Björneborg.

Ja den svenska stålindustrins framtid ser enbart mörk och dystert ut. Sverige har inte en chans att hänga med i den internationella utvecklingen, då det rör sig om så enormt stora kapitalsatser. Inte ens statliga understöd kan ha en chans att hålla stålindustrin på fötter i längden. I Vikmanshyttan har det startats studiecirklar där man läser och lär av t ex Lucas-arbetarna. Visst kan en del av den svenska stålindustrin hållas vid liv genom t ex olika slags specialtillverkningar. Kanske på nåt håll nån slags alternativ produktion, men i det stora hela är den svenska stålindustrin inte profitabel nog för att kunna överleva.

Susanne

FOTNOTAR:

A. Mton betyder miljoner ton.

B. Stålindustrin består av handelsstål och specialstål. Handelsstål är enklare stål med låg kolhalt och ingen eller obetydlig halt av legeringsämnen. Specialstålet är hårdare och har större motståndskraft (t ex rostfritt stål).

produktionsmängd (ton) 1976	
handelsstål	72%
specialstål	28%

produktionsvärde (kr)	
handelsstål	53%
specialstål	47%

Rättelser om maj 68 i förra numret

sid 6, spalt 2: Det gamla Frankrike var ruttet och auktoritärt, det nya var kallt, opersonligt och okänt.

sid 11, spalt 4: Men majrevolten uppenbarade något mer: att PCFs reformism och slätstrukenhet *inte* bara var en anpassning till "objektiva omständigheter", ty när dessa "objektiva omständigheter" under maj -68 var *revolutionära*, så rättade sig inte PCF efter miljoner sympatisörers förväntningar att partiet skulle

Jag kommer inte riktigt ihåg hur varmt det var, men vi i Förbundet Arbetarmakt anordnade i alla fall en demonstration som gick från Slussen till Norrmalmstorg.

Ett hundratal medlemmar och sympatisörer slöt upp vid Slussen klockan halv elva, och de som var vid mötet på Norrmalmstorg var ungefär lika många.

Talen vi hörde på skilde sig från vad man brukar få höra i såna här sammanhang. Ingenstans i talet hörde man om hur viktigt det var att rädda undan kapitalet; istället lades vikten vid hur viktigt det är att i alla lägen kämpa för socialismen, för kommunismen, för rätten till våra liv. Såna tal är ganska ovanliga nu för tiden.

Inte heller fläskades det på med pompa och ståt och mässingsorkestrar. De sånger vi sjöng kom bara fram ordentligt om alla klämde i. Och det är ju det det gäller.

Norrmalmstorg,

I MAJ I STOCKHOLM

Mötet avslutades klockan tolv, och några fortsatte att propagera genom att sälja tidningar på de övriga demonstrationerna. Vissa av oss råkade ut för några sällsynta vidriga SSU-are, andra stod på Gärdet bland alla folkvänner och sossepadrivare och ingenstans tycktes det ha varit så lyckat som på Norrmalmstorg.

På kvällen anordnades det ett möte kombinerat med en fest på Högalids ungdomsgård vid Hornstull på Söder. Två alternativa program hade vi; i ett rum spelade new wave-gruppen Skabb, i ett annat rum visades den amerikanska filmen "Union Maids" (som fög gick på TV samma kväll. Misslyckat). De som kom på festen var en salig blandning av unga och gamla och punkar och vanliga.

Det diskuterades politik och lyssnades på musik och tittades på film och många intresserade skrev upp sina namn för vidare informationer.

Det känns skönt att det blev av. För även om vi var den minsta demonstrationen så pekar vi framåt. Framåt mot en revolutionär politik och organisering. Och det är inte heller vanligt nu för tiden.

Kamrater. Vi har framtiden för oss. MO

Kuba på språng i Afrika

PÅ SPRÅNG I AFRIKA

Däremot höjdes det på ögonbrynen när Kuba syltade in sig också på Afrikas horn, och gav ett omaskerat militärt stöd till juntan i Etiopien mot dess yttre fiender. "Fienderna" utgjordes inte av amerikanska marin-kåren eller franska främlingslegionen, utan av två nationella minoriteter som ville avskilja sina territorier från den etiopiska statsbildningen. Det handlar dels om befolkningen i Ogadenprovinsen, som istället vill tillhöra Somalia med vilka de har etniskt släktskap. Dels handlar det om provinsen Eritrea, som kämpat sedan början av 1960-talet för en egen stat.

Det finns andra platser på jordklotet, ja tom i Latinamerika, där gerillarörelser kämpar en strid där motsättningen till USA-imperialismen är ännu klarare, som har mera karaktär av klassmotsättning än i fallet på Afrikas Horn. Istället för att skicka soldater hela den långa vägen till Östafrika kunde Kuba med fördel skicka trupper till exempelvis gerillan i Colombia, bara tvärs över Karibiska havet.

PÅ CHE GUEVARAS TID...

En gång i tiden, fram till 65/66, var det också verkligen så. Kuba skickade visserligen inga trupper, men däremot var de ganska aktiva när det gällde att förse latinamerikanska gerillastyrkor med vapen och att utbilda revolutionärer i gerillakrigföring på Kuba.

Sedan dess har emellertid Kubas engagemang på sitt eget halvklot dämpats, på ett sätt som förefaller att vara en anpassning till den sovjetiska utrikespolitiken. När Che Guevara gav sig iväg till Bolivia för att få i gång en gerillahärd där, var det väldigt mycket som talade för att det skedde efter åsiktsbrytningar mellan Che och Fidel Castro. Che fick sin chans att visa att hans strategi var riktig, och som bekant misslyckades han.

DET MINST ONDA ?

Rättesnöret för Kubas politik i övriga Latinamerika tycks idag vara att stödja det minst onda. Det vill säga de regimer och de borgerliga fraktioner som är minst blodbesudlade, minst fascistoida. Således en ganska "mjuk" linje jämfört med den tidigare politiken, för att inte tala om jämfört med den öppna militära interventionen i Afrika.

Om Kuba och Sovjet inte pumpat in så mycket stöd i Etiopien hade troligtvis striderna om Ogaden och Eritrea varit över för länge sedan. Möjligt är att Etiopien hade gjort en del tama försök att hålla stridsaktiviteten igång, men i brist på män och material hade det inte blivit mer än försök. Seger för gerillan i Ogaden och Eritrea hade också inneburit att roten till dessa stridigheter, befolkningens fortsatta vägran att lyda under etiopiskt regemente, hade undanröjts. Seger för folken i Ogaden och Eritrea är således lika med seger för freden.

Kuba och dess storpappa Sovjet bär ett direkt ansvar för att tusentals, ja tiotusentals liv har spillts på Afrikas Horn. Ty om dom inte hjälpt Etiopien att hålla det militära trycket uppe hade inte heller de civila offren varit lika omfattande.

Vi ska ha detta i minnet när det i sommar anordnas en "världsunngdomsfestival" på Kuba under temat "Anti-imperialism, Fred och Frihet". Står Kuba för "anti-imperialism"? I så fall, varför agerar dom som Sovjets förlängda arm? Står Kuba för "fred" på Afrikas Horn? Om så, varför dödas tusentals fattiga bergsbönder och nomader av kubanska vapen? Står Kuba för "frihet" på Afrikas Horn? Om så, är det frihet att bli ihjälslagen därför att man vägrar underkasta sig en militärjunta?

Vi bortser här allra taktfullast från att diskutera vad för slags "frihet" som existerar inom Kuba. Vi vill inte trötta läsaren med den ganska enformiga uppräknings- och o-tvetydiga exempel på brott mot alla demokratiska fri- och rättigheter. Vi kan bara hoppas att de svenska deltagarna i detta hycklande spektakel sätter sina Cuba Libre i halsen.

En gammal Kuba-fantast

Det finns ett land i Latinamerika som trots sina endast åtta miljoner invånare har den näst största militärmakten, efter Brasilien. Det landet är Kuba. Räknat i militärutgifter per invånare leder Kuba överlägset på hela kontinenten.

Detta är nu kanske inte så konstigt. Ända sedan Fidel Castros rebellstyrkor grep makten efter några års gerillakrig, den 1 januari 1959, har man levit i en minst sagt fientlig omvärld. Tills för bara några år sen var landet så gott som fullständigt isolerat från sina grannar på det västra halvklotet. Kuba har utsatts för blockad, invasionsförsök och ständiga terrorangrepp från luften och från havet. Att landet i det läget håller sig med en kraftigt tilltagen försvarsmakt är ganska begripligt.

På senare år har det emellertid visat sig att denna krigsmakt inte helt och hållet är nödvändig för försvaret av det egna territoriet. Det har funnits möjlighet att avsätta tiotusentals soldater och vapen och ammunition även för vidlyftiga expeditioner på andra sidan havet, närmare bestämt i Afrika.

När Kuba sände en expeditionskår till Angola var det inte många "progressiva" som reagerade negativt. Kubas syfte den gången var att stödja en befrielseörelse, MPLA, mot ett sydafrikanskt invasionsförsök, liksom mot två andra befrielseörelser, FNLA och UNITA. Dessa två var uppenbarligen mera lierade med det internationella kapitalet än vad MPLA kunde beskyllas för.

ny Rådsmakt! Prenumerera!

Nu när Arbetarmakt snart är presslagt kommer vi på Rådsmakt att påbörja arbetet med lay-outen av nummer 11. Numret innehåller tre artiklar. Den första är en fortsättning från RM 9-10 på kritiken av den fackliga strategi som vill göra facket till kamp-/kämpande organisationer.

Den andra tar upp vår strategi för arbetsplatspolitiken. Den sista artikeln tar upp skolans förändrade roll i och med arbetets automatisering.

Vi hoppas ha numret klart någon gång i sommar.

Fortfarande finns följande gamla nummer att köpa:

NR 1 OCH 2: (NYTRYCK) BRYTNING MED "FRIHETLIGHETEN"; PARIS-KOMMUNEN; KRITIK AV LENINISMEN; SEX, AUKTORITET OCH KFML(R); MARX, TROTSKY OCH PARTIET 6 KR.

NR 8: VÄNSTERKOMMUNISMEN I TYSKLAND EFTER FÖRSTA VÄRLDSKRIGET; ÅR SOVJET KAPITALISTISK? FÖRBUNDET KOMMUNISTS FACKLIGA POLITIK 5 KR.

NR 9-10: ARBETSPLATSARBETET: DET STATSBYRÅKRATISKA PRODUKTIONSSÄTTET: BEFRIELSEÖRELSENA: MILTON FRIEDMAN OCH CHILES EKONOMI 10 KR.

Beställ genom att betala in på postgiro 87 99 69-4. Samma postiro använder du om du vill prenumerera. Det kostar 10 KR per nummer. Redaktionen

FAMs sommarläger 1978

Jojomän. Även i år anordnar Förbundet Arbetarmakt sommarläger. För femte året i rad. Och för tredje året i rad håller vi till på 4:8s kursgård utanför Eksjö i Småland.

Lägret är uppdelat på två delar. Den första delen, måndag t o m fredag, kommer inte att vara så dominerad av politiska diskussioner som den andra delen, lördag - söndag.

Diskussionerna kommer att utgå ifrån den resolution som publicerades i Arbetarmakt nr 2/78, som tar upp kommunisters uppgifter idag.

Lägret börjar söndagen den 23/7 och slutar söndagen den 30/7.

Och det är alltså uppdelat i två delar. Man kan alltså vara med hela veckan, eller bara den avslutande helgen.

INKVARTERING: Vi kommer i huvudsak att bo tält. Försök fixa tält eller tältplats. Det finns plats i huvudbyggnaden, men dessa är främst avsedda för barnfamiljer.

Det finns dusch och varmvatten.

MATEN: kommer vi att laga själva; olika grupper kommer olika dagar att utgöra matlag.

RESAN: bekostas var för sig. Om tillräckligt många anmäler sig kommer vi att försöka ordna gemensam busstransport från främst Stockholm, Göteborg och Jönköping.

Markera på anmälningsblanketten om du har egen bil.

AVGIFTER: Att vara på lägret hela veckan kostar 250:-.

Att bara vara med den avslutande helgen kostar 75:-.

Som anmälningsavgift betalar du in 100:-.

Postgirot är 88 04 90-8, Förbundet Arbetarmakt.

Senast den 1 juli vill vi ha in anmälningarna. Så snabba på; deltagarantalet är nämligen begränsat till 60 personer.

Om du skriver till Förbundet Arbetarmakt, box 9028, 102 71 STOCKHOLM så får du mer upplysningar och en anmälningsblankett. Välkommen! Förbundet Arbetarmakt, arbets-

ARBETETS

I Dagens Nyheter pågår för närvarande en artikelserie om SAFs (Svenska Arbetsgivareföreningens) nya fabriker. SAF förespråkar nämligen en omorganisering av arbetet på en del fabriker. Det löpande bandet har nämligen blivit mindre lönsamt, och nu vill SAF pröva på andra former av arbetets organisering. Den här artikeln vill ge en teoretisk och historisk bakgrund, och försöker också visa på motsägelsefullheten i denna "arbetets humanisering" som SAF och kapitalet proklamerat.

Aristoteles sa redan på 300-talet f Kr att det som skiljer människans arbete från djurens är att människan i förväg på begreppsmässig basis kan bestämma hur hennes arbete ska utföras. (1)

En spindel utför t ex arbetsmoment som liknar vävarens, myrorna bygger stora samhällen precis som människorna, och bina bygger vax-celler med en skicklighet som skulle göra vilken byggmästare som helst skamsen. Men det finns något som i grunden skiljer människans arbete från djurens. Om biet, spindeln etc följer speciella instinkter, så kan människan före det hon utför sitt arbete (t.ex bygger ett hus) utföra det samma i huvudet. Vid arbetsprocessens slut framkommer ett resultat som redan existerat i arbetarens medvetande, alltså i hennes fantasi. (2)

När kapitalismen var ung, och produktionen fortfarande försiggick under hantverksmässiga former, hade arbetarna full kontroll och överblick över hela arbetsprocessen. En och samma arbetare kunde utföra allt arbete, ifrån planering, ritning, utförandet av arbetsoperationerna till kontrollen av den färdig produkten. (Arbete och fantasi bildade en enhet hos arbetaren.)

För kapitalet innebar detta mycket svårartade problem. Varefter konkurrensen mellan de enskilda företagen skärptes, och allt större investeringar i maskiner gjordes, ökade kraven på företagen att kunna effektivisera arbetet - och suga ut så mycket merarbete som möjligt. Men så länge arbetarna behöll kontrollen och överblick över hela produktionsprocessen var detta en mycket svår uppgift. Disciplinregler, förmån och strikta reglementen hjälpte inte långt. Eftersom det var arbetarna som ytterst kontrollerade arbetsprocessen, var det också dom som bestämde arbetstakten.

TAYLORISMEN

Lösningen på detta problem (ur företags synpunkt) formulerades främst av Frederick Winslow Taylor under 1800-talets sista och 1900-talets första årtionde. Redan tidigare hade företagen börjat splittra upp arbetsprocessen i mindre delarbeten för att kunna effektivisera produktionen, men det var först med taylorismen - *scientific management* - som denna uppsplittring systematiserades och gjordes till vetenskap.

Taylor's lösning bestod främst i två delar. Den ena delen var att systematiskt bryta ned arbetsprocessen i så små delar som möjligt för att låta olika arbetare ta hand om varje enskilt delmoment. Den andra delen var att genom olika invecklade ackordssystem driva upp arbetstakten. För företagsledningarna gällde det att skaffa kontroll över arbetet och arbetarna genom kontroll av alla de beslut som fattas under arbetets gång.

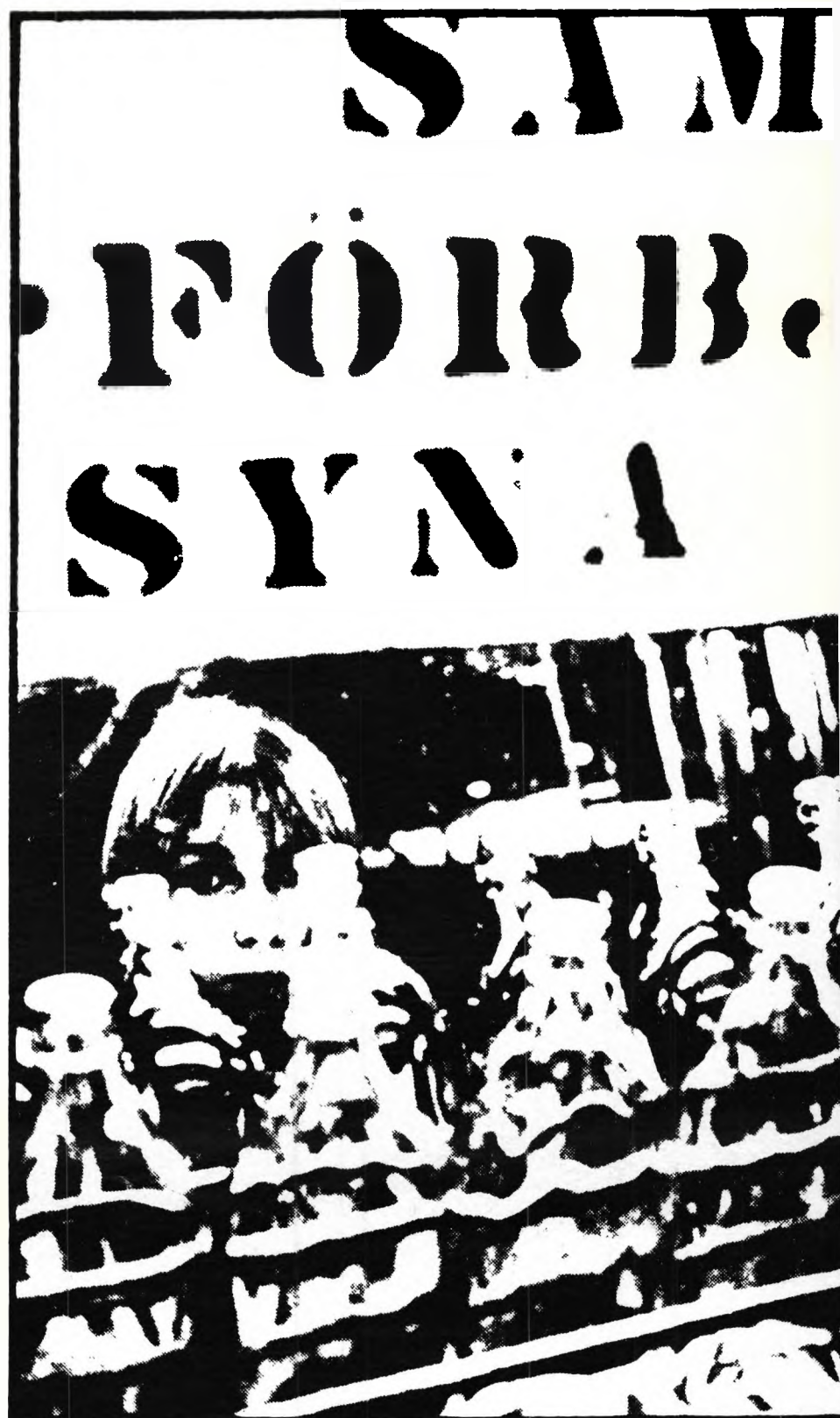
Den vetenskapliga företagsledningens (taylorismens) nedbrytande av arbetsprocessen följde tre huvudprinciper (även om inte dessa alltid erkänts öppet - som av Taylor själv):

1. Arbetarens yrkesskicklighet tas ifrån henne genom att man delar upp arbetet i små delarbeten, och låter varje arbetare sköta en repetitiv pytteuppgift. Samtidigt som yrkesskickligheten tas ifrån arbetarna, tar företagsledningen hand om denna kunskap.
2. Allt tankearbete överflyttas ifrån verkstaden till centrala planeringsavdelningar. På så sätt degraderas arbetet nära nog till djurens nivå. Och när väl tankearbetet skiljts från handarbetet - i syfte att frånta arbetaren hennes kontroll över arbetsprocessen och minska arbetskraftens pris - så driver kravet på högsta lönsamhet också fram en uppdelning av tankearbetet. Kunskapen om arbetsprocessen samlas hos en liten och exklusiv företagsledning.

3. All den kunskap som samlats hos företagsledningen - genom att beröva arbetarna hans yrkesskicklighet - används nu för att på förhand planera och styra arbetet. Arbetsprocessen kommer inte längre att existera som en process i arbetarens fantasi, utan endast som en process i företagsledningens fantasi. På detta sätt blir det svårare för arbetaren att förstå den process han ingår i.

FANTASIN PÅVERKAS

Arbetaren berövas genom den första principen både sin yrkesskicklighet och sin yrkesstolthet. Genom att företagsledningen sedan bestämmer alla delar av arbetet i förväg, föreligger lätt en tendens hos arbetaren att i tankarna fly från arbetet. Arbetarens fantasiproduktion kommer dels att få en annan inriktning, dels stagnera. Den franske filosofen och existensialisten Jean-Paul Sartre:

"Undersökningar från de halvautomatiska maskinernas första tid har visat att de specialiserade kvinnliga arbetarna under arbetet hängav sig åt sexuella fantasier: de tänkte på rummet, sängen, allt vad som rörde dem personligen i parets ensamhet. Men det var maskinerna i dem som drömde om smekningarna. Det sätt på vilket arbetet krävde deras uppmärksamhet tillät dem nämligen varken avkoppling (att tänka på någonting annat) eller full koncentration (då tänkandet här fördröjer rörelsen); maskineriet fördröjer och skapar hos människan en omvänd halvautomatism som komplementerar den... Intellet tas i anspråk, men bara till en del, det inskränker sig till en sidoordnad kontroll, kroppen fungerar "mekaniskt" och står ändå hela tiden under uppsikt... Varje uppmärksamhet på en detalj, varje tan-

kesystem måste trängas bort för inte hindra den sidoordnade kontrollfunktionen, för att inte fördröja elsen. Man kan alltså bara hänga åt passiviteten. (3)

En andlig förkrympning är därför burt förknippad med arbetsdelningsdegraderingen av arbetet under kapitalismen. Arbetsdelningen under kapitalismen trasar sönder människorna dem förmögna bara till förkrympt hovsartikuleringar. Den befrämjar arbetarens detaljskicklighet, med andra ord undertrycker en hel värld av produktiva anlag

ACKORDENS EFFEKTER

Men om den teknologiska och organisatoriska förändringen av arbetspro-

NOTER

1. Aristotle: De partibus Animalium I 640a 32 enligt Harry Braverman i *Arbete och monopolkapital* sid 49 (Tema Nova 1977)
2. Fritt efter Marx i *Kapitalet I* sid 153-54!
3. Enligt Michael Schneider i *Samhället som sjukdom* sid 186
4. Citat av Taylor, enligt Jürgen H. Mendner i *Teknologisk utveckling i den kapitalistiska arbetsprocessen* sid 117 (Röda Bokförlaget 1977). Genom ackordslönen (som ju innebär högre lön desto mer man jobbar) ökar också arbetarens illusion av att han verkligen får betalt för hela det arbete han utför. Arbetaren kan nä-

löneformen inte genomskåda de verkliga förhållandena (att han får för varan arbetskrafts värde = produktionskostnader) - att han producerar mervärde och utsuges av kapitalet.

5. Det är upplyftande att i Harry Bravermans bok *Arbete och monopolkapital* läsa om med vilken enorm utfinningsrikedom arbetarna försök lura tidsstudiemännen.
6. Först kom väl de sk REFA-system - som genom att dela upp arbets- tidsförloppet i ställtid (förber för arbetet), stycktid (utförande själva arbetsoperationerna) och tid (störningar och fel) försökt göra något slags schema över hur tid olika arbeten skulle ta. Mer vecklad är MTM-metoden, där man

Horbockar & Terrorister - är de lika inför lagen?

I maj debatterade riksdagen sin egen eventuella dubbelmoral.

Bakgrunden är denna. När polisen, efter intensivt spaningsarbete, stoppade bordellmammans verksamhet så fick man nys om ett och annat. Bordellmammans och några av hennes flickor påstod att flera framstående medlemmar av förra och nuvarande regeringen varit kunder hos henne. Rikspolisens kopplades in och pratade med SÄPO.

Vad de kom överens om får vi väl aldrig riktigt veta, men rikspolischefen Carl Persson tyckte att han borde informera statsministern, som då hette Palme. När detta skedde var det bara några veckor kvar till valet, så allt hemligstämplades. Istället satte Palme en av sina medarbetare att göra en egen undersökning för att kolla om Carl Perssons uppgifter var sanna. Resultatet av kanslihusets undersökningar blev att rikspolischefens utredning fick ligga i hemliga arkivet. Hur snabbutredningen kom fram till detta resultat har inte redovisats, men antagligen ringde kanslihusgossen upp de berömda politikerna och rågade om det var sant det som Carl

Persson påstod. Det hade varit trevligt att se "våra" politiker för en gångs skull säga ja eller nej. I vilket fall som helst så ansågs rikspolisens utredning inget värd när den sågs i ljuset av vad kanslihusets egen utredning fått fram.

Vi som aldrig riktigt får veta vad som sker i maktens centrum tvingas konstatera att antingen var denna (och bara denna??) utredning från rikspolisens baserad på falska uppgifter eller också är det bra att ha inflytelserika vänner.

Hur är det med de åtalade i "terroristaffären"? Var utredningen som följde dem lika grund(lig) som den som Palmes man motbevisade på en vecka? Eller fälldes de för att de inte tillhörde samhällets topp? Vad är en arbetslös mot en politiker?

Våra krav står kvar:
Lägg fram alla papper!
Lägg ned åtalen!
Tag tillbaka utvisningarna!
Avskaffa terroristparagraferna! GL

Fortsättning fr sid 9.

pande bandet. På detta sätt har man åtminstone till en viss grad kunnat minska monotonin.

b) *arbetsutvidgning*. Varje arbetare får ett lite större delarbete att sköta. Man minskar den extrema arbetsdelningen. Det är dock tvivelaktigt om arbetsmotivationen ökar om man låter arbetarna dra åt 8 skruvar istället för 4.

c) *avdelningar vid löpande bandet*. Man låter ett 10-tal jobbare sköta om olika stationer längs det "löpande bandet". Varje station gör färdig en del av produkten. Genom denna arbetsorganisation blir arbetstakten inte lika avhängig det löpande bandets hastighet - vilket medför en minskad psykisk press på de som arbetar.

d) *arbetsberikande*. Företagen låter en grupp arbetare sköta hela arbetsprocessen - alltifrån förberedning och framställning till kontroll och justering.

e) *självstyrande grupper*. Som paradigm brukar man nämna Volvos Kalmarfabrik. Där har det konventionella löpande bandet ersatts med eldrivna truckar som kör Volvovagnarna mellan de olika stationerna. Vid varje station jobbar man i grupp (i vilka 15-25 olika kvalificerade arbetare - elektriker, lassmeder, montörer etc - ingår). Varje grupp lägger själva upp sitt arbete och förfogar över egna vilo-, mat-, omklädnings- och duschrum.

Om formerna a, b och c för arbetets "humanisering" kan sägas utgöra modifierade - ja kanske rent av än mer effektiva - former av taylorismen, så upphäver de två senare formerna, d och e, själva taylorismens grundprinciper om avskiljandet av tankearbetet från handens arbete.

DET LÖNSAMMASTE GÄLLER

Betingelserna för införandet av alla dessa former av "arbetets humanisering" bestäms av vilket alternativ som är lönsammast för kapitalet. Om strejker och hög personalomsättning, som följer av det löpande bandet, förövar produktionen är det naturligt om kapitalet söker ändra på arbetsorganisationen. Men om förlusterna - pga minskad arbetsintensitet mm - vid "arbetets humanisering" väger upp de förluster kapitalet skulle göra - pga strejker, sjukskrivningar, personalomsättning mm - vid vanlig arbetsdelning, kommer företaget troligen stanna kvar vid, eller gå tillbaka till, de tayloristiska principerna med så extrem arbetsdelning som möjligt. Övergången till mer "humana" produktionsformer försvåras också av de höga anläggningskostnaderna. Text så kräver de självstyrande grupperna på Volvo ett betydligt större lagrutmrymme och arbetsutrymme. (11)

Till de högre anläggningskostnaderna får man också lägga till utgifterna för en längre utbildningsperiod på företagen. Men trots att detta avsevärt höjer kostnaderna, så kalkylerar man från företagshåll ändå med att det blir lönsamt. Den längre utbildningen påföretaget och det mer "intressanta" jobbet hoppas man ska öka intressegemenskapen och "solidaritets" känslan mellan ledning och arbetare. På så sätt kan den utökade bestämmanderätten för arbetarna (speciellt om den kombineras med ett visst prestationstvång) lätt bli en ny form för kollektiv självutslagning.

De självstyrande grupperna kan också medföra att arbetskollektivet splittras. (Arbetarna tvingas jakta på varandra för att vara säkra på att klara prestationsnormen. Risken finns att företagsledningen kan spe-

la ut de olika grupperna mot varandra.) Därför är det av stor vikt att arbetarna, och facket, säger nej till införandet av sådana grupper om företaget på samma gång vill införa något slags prestations- eller ackordsnorm. Men samtidigt som dessa grupper kan medföra en tendens till splittring så ökar de möjligheterna för arbetarna att få en överblick av produktionen. Och därmed större möjligheter för arbetarna att skaffa sig insikten om att arbetarna verkligen kan klara av det här - utan någon slags företagsledning. Arbetarnas fantasi kan återigen börja ägna sig åt att bearbeta den näraliggande verkligheten på verkstadsgolvet, och möjligheterna att skapa sig alternativ ökar.

ARBETARKAMPEN BLIR BESTÄMMANDE

Denna motsägelsefullhet i "arbetets humanisering" (att den å ena sidan införs för att splittra arbetarna och öka profiten, och att den å andra sidan kan innebära ökade möjligheter att för alltid krossa profitproduktionen) gör det svårt att på ett generellt plan säga något om det medför negativa eller positiva konsekvenser för arbetarkampen. Företagens ökade vilja till förändringar borde kunna utnyttjas för att dra igång diskussioner kring arbetsprocessen och arbetets mening. Hur SAF:s program för genomförandet av de "Nya Fabrikerna" kommer att ta sig ut i verkligheten kommer därför att bli en fråga som avgörs av styrkeförhållandena mellan arbete-kapital på det lokala planet. Förändringen kommer med all säkerhet inte att förbigås med tystnad.

Antingen kommer den att innebära en seger för kapitalet - genom att den lyckas skapa en skenbar intressegemenskap - eller så kommer arbetarna att rycka åt sig initiativet på basplanet när det gäller att förändra arbetsprocessen.

I debatten får man heller inte glömma själva innehållet i den kapitalistiska produktionen - nämligen att det är fråga om bytesvärdeproduktion (12). Ty utan ett upphävande av profitmaximeringen som högsta mål för produktionen, kan ingen verklig humanisering av arbetsprocessen äga rum. Först när profitproduktionen upphävs kan det bli tal om ett mänskligt arbete.

Brutus

LÄSTIPS

Den här artikeln bygger mycket på Harry Bravermans bok *Arbete och monopolkapital* som handlar om arbetets degradering under det tjugonde århundradet. Braverman skriver med inlevelse och en enorm insikt hur arbetet konkret har förändrat karaktär. Han har också många egna erfarenheter, efter bl a 11 år som kopparslagare. Boken är utgiven 1977 av Rabén & Sjögren och kostar omkring 50:-. (402 sidor)

En annan bok som ur en mer teoretisk synvinkel belyser arbetsprocessens förändring under kapitalismen är *Teknologisk utveckling i den kapitalistiska arbetsprocessen* av Jürgen H. Mendler. Boken består av två delar. Den första delen försöker bestämma betingelserna för teknologikutvecklingen - dvs det kapitalistiska produktions sättet och dess motsättningar - och även själva teknologibegreppet. Den andra delen försöker mer konkret redogöra för den historiska utvecklingen och förändringen av arbetsprocesserna. Mendlers bok ger mycket, men är relativt svårläst. Den är utgiven av Röda Bokförlaget 1976 och kostar 50:-. (212 sidor)

I övrigt kan rekommenderas nr 2-3 1977 av *Sociologisk Forskning* som behandlar utbildning och arbetsdelning.

du kan fortfarande köpa gamla
nummer av ARBETARMAKT

1972 7NR, 4 ENHETER 6:-/INKL PORTO
1973 7NR, 5 ENHETER 7:-/INKL PORTO
1974 8NR, 6 ENHETER 8:-/INKL PORTO
1975 12NR, 11 ENHETER 15:-/INKL PORTO
1976 10NR, 9 ENHETER 15:-/INKL PORTO
1977 6NR, 6 ENHETER 15:-/INKL PORTO

BESTÄLL GENOM ATT SKICKA IN PENGAR TILL
POSTGIRO 20 75 76 - O. MYCKET LÄSNING FÖR

arbetarpress

nr 4 - Politisk plattform (Förbundet Arbetarmakt) 3:-
nr 5 - Paul Cardan: Socialismens innebörd 2:-
nr 6 - Rossana Rossanda: Klass och parti 1:-
nr 7 - Martin Glaberman: Mao som dialektiker 2:-
nr 9 - ARBETARMAKT - artiklar och ledare ur tidningen Arbetarmakt 5:-
nr 10 - ARBETARRÅDEN - de proletära maktorganen 5:-
nr 11 - Herman Gorter: Öppet brev till kamrat Lenin 7:-
nr 12 - Valskädespelet 5:-
nr 13 - Herman Gorter: Den historiska materialismen 10:-

Arbetarpress småskriftserie

nr 1 - Skogsarbetarstrejken våren 1975 3:-
nr 2 - DEN LÖNSAMMA SKOLAN 5:-

Arbetarpress böcker:

nr 1 - Andy Andersson: UNGERN -56- den beväpnade sanningen 20:-

FÖRNE DRING

ens största möjliga välstånd, och att på så sätt förena bägges intresse." (4) Arbetaren lockas med en inkomstökning om han jobbar hårdare. På så sätt fördunklas förhållandet mellan arbete och kapital ytterligare - och en skenbar intressegemenskap skapas. Men det är viktigt att komma ihåg den "tvångskaraktär" som är inneboende i hela ackordssystemet. Taylor (och hans efterföljare) gjorde till en början så, att prestationsnormen sattes efter de bästa arbetarnas resultat - och det var endast genom att nå såna absoluta toppresultat man kunde räkna med en extra premie. De som låg under fick i realiteten räkna med lönesänkningar. Men lönesänkningar innebär katastrof för många arbetare - eftersom de knappt kunnat klara livsuppehållet på den tidigare lönen.

Produktionen av arbetskraften kunde också i längden. Och därför fick man närmare ändra uträknandet av prestationsnormen från toppprestation till vad man skulle kunna kalla "normal"-prestation (under kapitalets påtryckningar). Men fortfarande finns tvångskaraktären kvar både i arbetet och i arbetarens medvetande. Hon måste uppnå en normalprestation för att vara säker på att klara sig.

DJÄVULSKA PÅHITT

Mellan företagsledning och arbetare pågick en ständig kamp om hur ackordsnormerna skulle sättas. Genom tidsstudiemän försökte företagsledningarna kolla vad som var en normalprestation. Men eftersom arbetarna oftast var iakttagna, och medvetna om det, försökte man med alla medel att undvika att höja arbetstakten. (5) Taylors efterföljare tvingades därför att utveckla olika mer eller mindre invecklade system för att kunna utföra tidsstudierna på ett sätt för dem så effektivt som möjligt. (6) Utan att motarbetas av arbetarna.

Ackordssystemets tvångskaraktär - tidspressen - har skapat en "tidsneuros" av aldrig tidigare skådad omfattning. De flesta arbetare idag befinner sig i ett varaktigt nervöst och irriterat (tidspressat) tillstånd. Olycksfallen på företagen har, som en följd av detta, visat en starkt uppåtstigande trend. I Västtyskland inträffar t ex 2,5 miljoner olycksfall i arbetet (med minst tre dagars frånvaro som följd) varje år. Alltfler invalideras i tidig ålder. Men nervositeten tar sig också andra uttryck. Alkoholismen breder ut sig. Konsumtionen av läkemedel har ökat i en enorm skala. Samtidigt profiterar kapitalets läkemedelsindustri på att arbetet under kapitalismen skapat sådana psykiska problem för arbetarna. Tidspressen orsakar alltfler magsår och hjärtinfarkter. Men samtidigt kan man höra kompisar som jobbar säga att "Ja jag mår jävligt fint och trivs bra på jobbet" (medan magsåret berättar raka motsatsen). Alltfler arbetare har visat en tendens att fly bort från det trista lönearbetet - och fly in i en konsumtionsvärld eller en fantasi-

dator) och kan utan några större besvär utföra en mängd olika arbetsmoment. Därför lämpar de sig för stycktillverkning eller tillverkning av mycket små produktionsserier. 11. Investeringskostnaderna för Kalmarfabriken låg 10% högre än för en "normal" fabrik.

12. Under kapitalismen sker produktionen med utgångspunkt från vad ett företag kan byta till sig för sina varor, dvs pengar för lyxkonsumtion åt aktieägare och direktörer etc, och investeringar för att utvidga produktionen och ytterligare öka profitten osv. Det socialistiska samhället däremot kommer att bygga på bruksvärdesproduktion, dvs man producerar utifrån det bruk, behov, befolkningen har av olika produkter.

värld. De vackra scenerna i varuhusen, det bländande varuskådespelet, de fantastiska varorna lovar dig tillfredsställelse. Om du har det jävligt på jobbet, kan du erövra lyckan genom att köpa produkten XYZ. Varornas vackra skenvärld får dig att konsumera - fly bort från det trista och monotona arbetet. Varukonsumtionen lovar dig den tillfredsställelse du aldrig fått uppleva i produktionen. (7) Mot denna dystra bild av hur arbetet ser ut under den utvecklade kapitalismen kan vi sätta bilden av hur hantverket så sent som på 1800-talet kunde innebära en sporre för fantasin och intresset hos arbetarna. Utifrån ett arbete utvecklade arbetarna på vissa ställen i England en oerhörd flora av fritidssysselsättningar. En del ägnade sig åt litteratur och poesi, andra åt botanik eller geometri. "Varje väveridistrikt hade sina poeter, biologer, matematiker, geologer och botaniker..." (8) När föreläsningar och kurser hölls om vetenskapliga framsteg och dessa användningsområden var intresset bland arbetarna enormt. "Det berättas att th Royal Institution, som hade till uppgift att främja vetenskapliga framsteg och deras industriella tillämpning, blev tvungen att mura igen bakdörren för att hålla borta alla vetgiriga arbetare." (9)

TAYLORISMEN ÖVERKÖRS

Taylorismen med den alltmer extrema arbetsdelningen och de ökande symptomen på tidspressen medförde under slutet av 60-talet och i början på 70-talet allt större protester från arbetarnas sida. Speciellt har det gällt bilindustrin. En omfattande strejkvåg har spridits bland bilarbetare i flera länder. Sjukskrivningar och andra individuella protester har ökat enormt. Det är inte heller o-

vanligt att om nästan hela personalen bytts ut inom ett år. På detta sätt har kostnaderna stigit katastrofalt för bilföretagen.

Som ett direkt svar på arbetarnas - medvetna och omedvetna - protester har ett flertal företag försökt göra om arbetsorganisationen. Två metoder har funnits att välja på:

1. *Disciplinering av arbetet genom att helautomatisera.* På FIAT i Italien har man provat med att på vissa avsnitt i fabriken helt ersätta mänsklig arbetskraft med robotar. Liknande försök har gjorts bl a på Volkswagen i Västtyskland (där monteringen av hjulen på Passat-modellen sköts helautomatiskt), Ford Motor Co i USA, AEG-Telefunken, Daimler etc, etc. Det har visat sig vara en ytterst lönsam metod. En robot kan ju varken strejka, begära högre lön, kräva semester eller åka in i lumpen.

Men möjligheterna att ersätta den mänskliga arbetskraften hänger samman med vad för slags produktion det är fråga om - helt enkelt om det är lönsamt. Massproduktion låter sig lättare helautomatiseras än styck- och småserietillverkning - även om NC-maskinerna (10) ökat möjligheterna även inom sådan tillverkning. När helautomatisering visat sig omöjlig eller olönsam har man därför tvingats tillgripa andra åtgärder. En sådan är:

HUMANISERING AV ARBETET

2. *"Humanisering av arbetet".* Företagsledningarna har ofta funnit det mest lönsamt att "humanisera" arbetsprocesserna som svar på de ökade protesterna. Vi har kunnat urskilja främst fem olika sätt att genomföra detta på:

a) *arbetsrotation.* Arbetarna roterar mellan de olika stationerna vid lö-

Diego Rivera: "Mekanisering". En enda figur har avbildats rakt framifrån: tjänstemannen med alla kontrollknappar på pulpeten och på räknemaskinen till vänster. Räknemaskinens sockel är dekorerad som ett gotiskt katedraltorn; bokföringen är vår tids religion! Bredvid den en telefon och en mikrofon. Övan till vänster kassaskåpet. I mitten och till höger fabrikslokaler med arbetare. Personerna är inte individuellt

beskrivna. De är typer. Alla med börja huvuden: maskinslavar! Även kontrollanten med det sura, sammanbitna ansiktsuttrycket. Färgmässigt är bilden begränsad till kontrasten mellan stålblått och varma hudfärger med de å gula accenterna nedan till vänster och ovan till höger: arbetaren som skapar värdena och räknemaskinen som adderar dem. Ur Broby Johansens "Människor i arbete"

fortsättning på sida 7.

GRUV ARBETAR STREJKEN I USA

"Det är svårt att bryta kol med bajonett"-citatet kommer från John L. Lewis, i 50 år ordförande i USAs gruvarbetsförbund, UMW. Det syftar på Taft-Hartley-lagen. Denna är en lag som presidenten kan använda när "landets ekonomi och säkerhet" är hotad. Den dömer arbetarna till återgång till arbetet under en åttio dagars förhandlingsperiod. Taft-Hartley-lagen användes nu under vårens storstrejk, för fjärde gången sedan den kom till 1947. Som en av de strejkande sa: "Vi brudde oss inte om den de tre föregående gångerna, så varför skulle vi göra det nu?"

Med denna strejk rasade myten om landet med den reaktionära arbetarklassen samman. En del av oss upptäckte nog också andra sidor av "God's own country", USA.

Arbetarna i UMW kämpade inte bara mot arbetarna i den "gula", bolagsstyrda föreningen BCOA: de måste också kämpa mot sin egen ledning. Ordförandeskapet i förbundet hade övergått från Lewis till Arnold Miller.

Förra sommaren genomförde gruvarbetarna en 8-10 veckor lång strejk. Som mest var 80 000 arbetare med i strejken. Det som startade det hela var företagets inbetalningar till sjuk- och pensionskassorna, som blev kraftigt reducerade. I kom också frågan om lokal strejk i förgrunden.

När denna kedja av strejker ägde rum var kollagren minimala. Men medans förhandlingarna pågick under förra hösten byggdes stora lager upp. Arbetsköparna blev efterhand beredda att möta någon månads strejk. De var beredda på att ge efter på en del punkter, men ville samtidigt ta knäcken på den lokala strejkrätten. En kommande strejk skulle dessutom ge kolföretagen i BCOA anledning att höja priserna på samma sätt som oljeföretagen höjde priserna under *Leverankrisen* 1973/74. Stigande kolpriser ger stigande elektricitetspriser som drabbar småhushållen och privatförbrukningen. Och gruvarbetarna skulle få skulden.

Denna strejk skrämdde arbetsköparna. Det var den första stora *serie* av "vilda" strejker där arbetarna visste att de kunde sätta *makt* bakom sina krav. I stora områden gick gruva efter gruva ut i sympatistrejk. Denna kampmetod - som bilarbetarna i Italien (FIAT) och Detroit använt med stor framgång - skrämdde slag på arbetsköparna. Ändå blåste förbundsordförande Miller av strejken för att istället sätta sej vid förhandlingsbordet.

FÖRHANDLING, FÖRHANDLING

Att fackledningen så utan vidare stoppa strejken berodde troligen på att de var angelägna om att *förhandla* sej till ett fyraårsavtal. På förra förbunds kongressen beslöts att representanter från basplanet skulle finnas med vid avtalsförhandlingar. Detta blev inte fallet. Under den långa tid som förhandlingarna drog ut på, fick basplanet inte veta *någonting* om att BCOA:s ledning lämnat *fullständigt oacceptabla* bud.

Arbetarna skulle provoceras till strejk, ledningen var intresserad av att få kontroll över minoriteten som var emot den och av att knäcka de radikalaste av arbetarna. Att bil- och stålindustrin också var intresserade av att knäcka de mihitanta gruvarbetarna, som började utgöra ett alltför farligt exempel för denna industrigrens arbetare, är också intressant i sammanhanget. En del tyder alltså på att strejken planerats som provokation mot arbetarna av både BCOA och högsta ledningen i UMW. Det är inte nödvändigtvis så att detta avtalats mellan dem, men likväl ville båda parter vinna på det. Att de underskattade gruvarbetarnas kampduglighet är en annan sak.

De fyra månader långa förhandlingarna utmynnade slutligen i ett avtalsförslag, som förkastades på en utvidgad konferens i UMW. Kommentarererna bland gruvarbetarna var att detta förslag aldrig borde ha framlagts. Strejken började så 7 december förra året.

Det förkastade förslaget skulle ha gett arbetsköparna utvidgade möjligheter att kontrollera och straffa frånvarande

för "vilda strejker" skulle kunna avskedas. Alla andra som deltog i strejken skulle bötfällas med 90-100 kr om dagen så länge strejken varade. Efter 10 dagars strejk skulle rätten till ersättning från sjukkassa bortfalla. Alla nyanställda skulle utan vidare kunna sparkas inom en 30 dagars provotid, en åtgärd som klart syftade till att rensa ut militanta arbetare. Dessutom skulle ett accords-och premieringssystem införas i gruvan, så att produktiviteten kunde ökas. Den obligatoriska 90 dagars upplärningstiden för nya arbetare skulle halveras. Möjligheter skapades också för helkontinuerlig 7-dygns drift i gruvorna.

Samtliga av dessa punkter är ett brott mot de rättigheter som gruvarbetarna hade tillkämpat sej under åratals kamp. Allvarligast var dock åsidosättandet av traditionen att arbetsköparna betalar alla utgifter för sjuk och pensionskassa. Detta förhållande har ansetts vara en huvudorsak till att många gruvarbetare organiserat sej i förbundet. Förslaget gällde nu att arbetarna själva skulle betala upp till 2500 kr om året för dessa ändamål.

Efter det att strejken brutit ut gick det ett par månader innan kolföretagen var villiga att slå sej ner vid förhandlingsbordet tillsammans med gruvarbetsförbundets ledning. Ett nytt förslag lades fram, men det innehöll inga väsentliga skillnader från det avtalsförslag som redan förkastats. Det nya neröstades också av förhandlingsdelegationen den 12 februari med 30 röster mot 6. Det var bara de som själv direkt varit med och förhandlat fram förslaget som röstade för.

Parterna stod tvärt emot varandra när det gällde basplanets krav på strejkrätt för lokala avdelningar. Kravet var viktigt, därför att strejkvapnet ofta är gruvarbetarnas enda möjlighet när det gäller att få till stånd en snabb behandling av krav på bättre arbetsförhållanden.

Gruvindustrin är USA:s farligaste arbetsplats. Dödsolyckor inträffar här 5-6 gånger oftare än i annan industri. Under de senaste 10 åren har cirka 2000 arbetare mist livet nere i gruvorna. Bara under 1977 omkom 139 arbetare. Dödligheten är dubbelt så hög som t ex för engelsk kolgruveindustri.

TAFT-HARTLEY LAGARNA

Ett nytt och lite uppiffat avtalsförslag blev mot slutet av februari antaget av förhandlingsdelegationen. Det röstades emellertid ner av medlemmarna

I mitten av mars började därför president Carter att använda Taft-Hartley-lagen. Arbetarna skulle tvingas tillbaka till arbetet i 80 dagar - under de gamla avtalsvillkoren. De som fortsättningsvis nekade att återuppta arbetet skulle framtida rätten till matkuponger och annan socialhjälp. Förbundet och lokalavdelningarna kunde dömas till svåra böter, och strejkande arbetare kunde såväl bli bötfällda som kastas i fängelse. Gruvarbetarna stod emellertid enade och accepterade varken lagen eller hotelserna. De lät se inte tvingas tillbaka till arbetet.

Först den 26 mars framlades ett nytt avtalsförslag till omröstning bland gruvarbetarna. Denna gång antogs det med en majoritet på 57%. Den totala löneökningen blir 39% över de följande tre åren. Gruvarbetarna ska betala 900 kr i sjukförsäkring och inte 2700 som i det avvisade förslaget. För principen om fri sjukförsäkring var detta naturligtvis ett nederlag. Däremot måste industrin ge upp försöken att kontrollera nyanställda och stoppa vilda strejker.

Strejkvapnet har under de senaste 30 åren alltmer stämpats för USA:s arbetare. Fler och fler förbund och föreningar har godtagit avtal där konflikter om nödvändigt ska lösas vid långvariga förhandlingsprocesser, där "neutrala" iakttagare har sista ordet. 95%

Första skiftet på fyra månader.

av alla förbundsavtal i USA förbjuder idag alla strejker som är förknippade med lokala krav och klagomål.

MILLER

Miller valdes till ordförande i UMW med 40 % av rösterna vid förra årets förbundsval. Sedan dess har hans popularitet sjunkit åtskilligt. Vid Justus-gruvan i Kentucky har arbetarna strejkat sedan sommaren -76 för rätten att organisera sej i UMW. Miller har inte hjälpt dem i kampen mot strejkbrytare och federal polis. Tvärtom ser han till att folk från UMW som hjälpt till att organisera strejken förflyttas till kontorsjobb i andra delar av landet. Mer "pålitligt" folk har ersatt dem. Sådana saker bidrar inte till att öka hans stöd bland arbetarna.

Efter strejken förra sommaren startades en kampanj för att få Miller avsatt. Den samlade 13 500 underskrifter, men det räckte inte till nyval enligt förbundets stadgar. Mycket tyder på att Miller använt den senaste strejken till att tukta kampvilliga arbetare och förtroendemän. Han tvekar inte att stämpla militanta arbetare som "kommunister" och rider på McCarty-tidens traditioner. Arnold Miller har tidigare gått in för att straffa arbetare som deltagit i "vilda" strejkar i New Mexico och Colorado. Mycket talar för att han skulle vilja se detta infört i hela landet. Han har aldrig låtit representanter för basplanet delta i avtalsförhandlingar, trots att detta beslutats på förbundets kongress.

HR

TALANDE TYSTNAD

Massmedia och kriget i Zaire

I AM nr 1/78 hade vi en artikel som redogjorde för de uppgifter som kommit fram om den nya tyska kolonin i Shaba provinsen (f.d Katanga) i Zaire (f.d Belgiska Kongo). Ett tyskt företag, OTRAG, har köpt rätten till och suverän kontroll över allt i Shaba: Mineraler, människor, lufttrummet osv. OTRAG sysslar med att utveckla en ny typ av kraftiga raketer, lämpliga för satellituppskjutningar eller kärnvapen. Det första provskottet skedde i maj -77, samtidigt som gerillan FLNC startade ett uppror mot Mobutureregimen i Zaire.

NYTT KRIG

Sedan vi skrev detta, har nya oroligheter utbrytit i Shaba. FLNC intog gruvstaden Kolwezi, varpå Mobutu kallade på hjälp. Belgiska och Franska trupper flögs till Kolwezi och fördrev gerillan. I massmedia förekom uppgifter på massmord på vita, vilket dementerades från officiellt Zairiskt och Franskt håll - men massmedia har fortsatt att skriva om masakrar. Kina har denna gång är mer markerat än tidigare hyllat Zaires kamp mot "Sovjetimperialismen" (FLNC stads av Sovjet och Kuba) liksom de europeiska imperialistmakternas krigsinsatser i Afrika.

KINA STÖDJER INTE ERITREA

I detta sammanhang kan nämnas, att den kinesiska nyhetsbyrån "Nya Kina" inte nämnt kriget mellan Eritreagerillan och

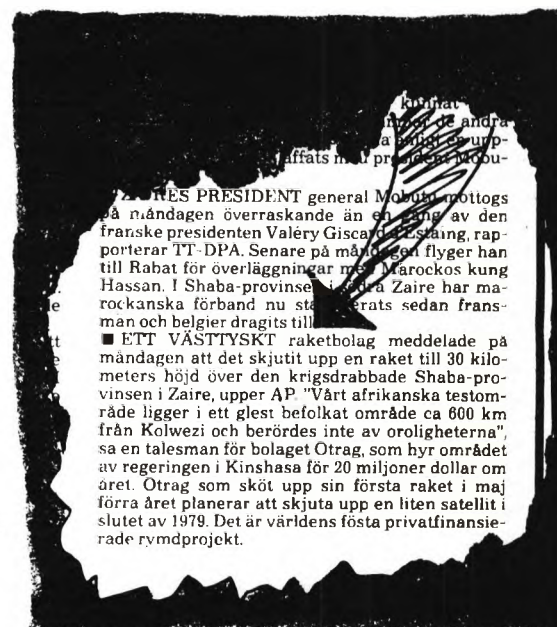

den Etiopiska armén, medan man ägnat spaltmeter åt Shaba-kriget. Orsaken till att Kina håller käft om Eritreagerillan är helt enkelt att man inte vill stöta sig med reaktionära regimer som är i majoritet i OAU, den Afrikanska enhetsorganisationen. Detta därför att OAU:s princip är att erkänna de gamla koloniala gränserna - och enligt dessa är inte Eritrea en särskild nation. Snart kommer vi få se våra "hemma-kineser" i SKP att byta fot ånyo, och från sitt stöd för Eritreagerillan övergå till att tala om det "Etiopiska folkets nationella intressen."

MASSMEDIA TIGER

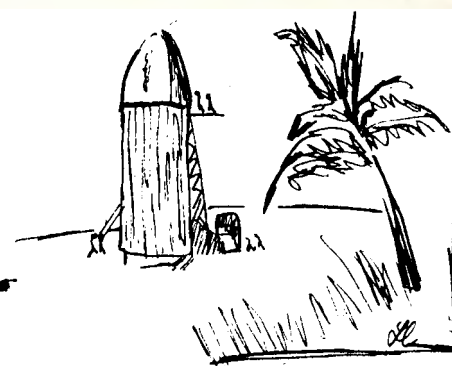
Men åter till kriget i Shaba provinsen. Under de månader som gått sedan striderna började i år, har vi bara hittat

en liten notis om OTRAG - trots att det för ett krig in på knutarna på den tyska raketbas. DN 30/5 -78:

■ ETT VÄSTTYSKT raketholag meddelade på måndagen att det skjutit upp en raket till 30 kilometers höjd över den krigsdrabbade Shaba-provinsen i Zaire, upper AP. "Vårt afrikanska testområde ligger i ett glesbefolkat område ca 600 km från Kolwezi och berördes inte av oroligheterna", sa en talesman för bolaget Otrag, som hyr området av regeringen i Kinshasa för 20 miljoner dollar om året. Otrag som sköt upp sin första raket i maj förra året planerar att skjuta upp en liten satellit i slutet av 1979. Det är världens första privatfinansierade rymdprojekt.

Genom sin tystnad bidrar massmedia att lägga ut dimridåer och göra krigets orsaker oförklarliga. Med de rättigheter som OTRAG köpt sig till av Mobutu (se AM 1/78), bl.a rätten att flytta befolkningen inom provinsen vart som helst, så är det inte underligt att ett uppror utbryter. Det är inte heller underligt att USA och andra västmakter engagerar sig så hårt för att behålla kontrollen över världens kanske rikaste kopparfyndigheter. Istället så koncentrerar man sig helt på att Sovjet och Kuba utnyttjar denna resning för sina maktpolitiska syften.

OTRAG:S RAKETER

Det speciella med OTRAG:s (Orbitale Transport und Raketen AG) projekt är inte bara de märkliga kolonin i Zaire. OTRAG har nämligen utvecklat en helt ny typ av drivsystem för raketer. Principen är att sätta samman flera små raketer i olika steg. Den största versionen hittills beräknas bestå av 492 raketmotorer med tankar, sammansatta i tre "raketknippen". Drivmedlet är vanlig dieselolja och saltpetersyra. Det mest sensationella är kostnaderna. Man beräknar att en satellituppskjutning ska kosta 20 milj. kronor mot normalt ca 400 milj. Inte ens den Amerikanska "rymdskytteln" kommer i närheten med sina 100 milj/skott. OTRAG:s "raketknippe" skapar helt nya perspektiv på t.ex kärnvapenrustning. Det är inte underligt att just Shaba-provinsen är föremål för sådan rivalitet mellan USA och Sovjet.

Observatör

sionistiska sovjetiska militärapparat... Hur ska det nu gå med försvaret av vårt kära Nordkalotten?

Welding Tom

nya bevis för att trotskisterna går den sovjetiska socialfascismens ärenden

Det hände sig för några år sedan att tre individer tillhöriga den trotskistiska organisationen KAF tog anställning på Götaverken i Göteborg. Redan kort efter deras anställning drabbades Götaverken liksom de flesta andra varv av den skvarvskrisen. "Den revolutionärt marxistiska fraktionen inom fackföreningsrörelsen", här alltså utgörande i promille, insåg att det kom an på dem att formulera en räddningsplan för de svenska varven.

De tre trotskisterna lyckades intressera något som kallas Centrum för Tvärvetenskap att undersöka möjligheterna till en "alternativ produktion" vid de svenska varven; vilka i sin tur lyckades intressera SIF-

klubben på Götaverken (ej Metall); vilka i sin tur lyckades intressera företagsledningen på Götaverken; vilka i sin tur lyckades intressera ledningen för Svenska Varv - med det resultatet att man lyckades ro hem en beställning på en flytdocka till den ryska marinen i Arkangelsk vid ishavskusten.

Den Maoistiska fraktionen inom arbetarrörelsen, dvs SKP, har nu alltså fått väldigt handfasta bevis för att trotskisterna inte bara samarbetar med CIA utan också med KGB och hela den expan-

PORTUGAL BORGERLIGHETENS OFÖRMÅGA AR VÄNSTERNS ILLUSIONER

Det är nu drygt fyra år sedan fascistregimen i Portugal störtades genom en militärkupp.

Detta väckte stora förhoppningar, speciellt då inom den europeiska "vänstern".

Portugal hade fram till 24 april 1974 en fascistisk regim. Den stödde sin makt på den repressiva maktapparaten, dvs på polisen med dess olika grenar och på militären. Som politiska bundsförvanter hade regimen storgodsägarna i Portugal, särskilt från slutet av 60-talet. Det finansiella och industriella kapitalet var redan från början mer intresserat av den europeiska marknaden. De ville ha ett slut på kolonialt kriget, som belastade den portugisiska ekonomin svårt. Portugal hade sedan över ett decennium fört kolonial krig i Afrika. Finans och industrikapitalet eftersträvade reformer inom statsapparaten så att de bromsar för den ekonomiska expansionen som fanns försvann.

I Portugal, ett land med en svag stat som vilade sin auktoritet på de repressiva organen, stod det klart att reformer eller förändringar ur den rådande situationen måste börja i den militära apparaten.

SCISMEN STÖRTAS

Statskuppen 24 april hälsades med glädje inom arbetarklassen, som under fascisismen inte haft några möjligheter att organisera sej öppet eller bilda några bestående organisationer mot regimen. Den enda organisation som hade haft något inflytande över arbetarklassen var kommunistpartiet, som med sina 3000 medlemmar utfört ett besvärligt underjordiskt arbete. Bönderna, småbourgeoisin och själva borgerligheten, alla välkomnade kuppen med öppna armar, utom de mest konservativa delarna av prästerskapet, storgodsägarna och de centrala delarna av tjänstemannakåren i statsapparaten. Alla klasser hyste sina förhoppningar. Detta avspeglade sig i vilka figurer som valdes till revolutionsrådet, där bl a Spínola fick en ledande roll.

bilden föreställer general Spínola.

Huvudpunkterna i arméns proklamationer var: *Demokrati och Slut på det koloniala kriget.* Man avsåg emellertid inte att avsluta kolonialkriget direkt; inom militären var man splittrade över frågan. Spínola talade om en statsfederation, alltså en neo-kolonial lösning. Rent historiskt fanns inte särskilt stora förutsättningar till detta, bl a pga den ansträngda ekonomiska situation som Portugal befann sej i- och som omöjliggjorde några neo-koloniala fantasier.

POLITISK ORGANISERING

De politiska organisationerna (först kommunistpartiet, PCP och senare socialistpartiet, PS) slöt upp omkring MFA (den militära organisation som hade genomfört kuppen), som mycket gradvis försökte föra in vissa demokratiska element i statsapparaten. Si-

dubbelhet. På basnivå försökte arbetarna och tom bönderna att organisera sej, och eftersom fackföreningarna förknippades med fascistregimen såg man i många områden arbetarna på fabriksgolvet spontant organisera sej i arbetarkommittéer, som redan från första början tog på sej fackliga uppgifter. Sammanslutningen mellan de största politiska organisationerna och MFA ledde till öppna och svåra konflikter

mellan dem och arbetarklassen. När arbetarna i slutet av -74 och början av -75 strejkade för högre löner och bättre villkor, kallade PCP dem för reaktionärer och fascister. I den rådande situationen, utan klar central makt och ledning försökte PCP med olika metoder att bromsa klasskampens utveckling.

HÖGERNS KUPPFÖRSÖK OCH FORTSATT ORGANISERING PÅ BASNIVÅ

Utvecklingen var hela tiden bestämd av högerens försök till reaktion, bl a genom statskupper. Ett av dessa försök leddes av Spínola och ägde rum 11 mars 1975. Efter detta misslyckade försök påskyndades utvecklingen ytterligare. Nationaliseringarna började, klara ingripanden från böndernas sida på jordbruksnivå, där de dittills bromsats, inte minst av PCP. Kapitalisterna började lämna landet och sina fabriker, antingen i konkurs eller på annat vis saboterade. Arbetarkommittéerna fick därigenom en högre aktivitetsnivå genom att de tog kontrollen över dessa fabriker och började syssla med ekonomiska, planerings- och sysselsättningsfrågor inom den portugisiska ekonomin.

En spontan organisering i kvartersområden började ta form. Den tog itu med bostadsfrågor, barnpassning och andra sociala frågor. Ett visst samarbete med militära enheter bildade en länk mellan kvarterskommittéerna och jordbrukskollektiven på landet. Detta hände i de centrala delarna av landet, i Lissabon och i de norra delarna.

Inom den militära organisationen började man på allvar tala om demokrati och de fascistiska elementen inom statsapparaten började rensas ut.

Borgerligheten, som under denna tid hade makten, förmådde inte finna en social-ekonomisk lösning. Den centrala makten var i viss mån lamslagen. Massmedia kontrollerades av PCP och vänstern. Den centrala makten kunde inte heller, p g a sin relativa handlingsförlamning, utöva någon repressiv funktion. Stora delar av den repressiva apparaten, polis och det republikanska nationalgardet, var avväpnade och ställda vid sidan, inte minst beroende på den roll som de militära säkerhetsstyrkorna, COPCON, tog på sej som lagens och ordningens övervakare.

Den ekonomiska krisen fördjupades alltmer. Arbetarkommittéerna, en nästan allmän, institutionaliserad organisation, var ganska splittrade av sina motsättningar. På vissa områden, särskilt varven, var de stadda i utveckling och hade ett helhetsperspektiv, men ekonomin var självklart fortfarande kapitalistisk och det ledde till svåra motsättningar mellan kommittéernas praktik och deras revolutionära målsättning.

MILITÄREN

Strax innan 25 november fanns också tendenser till upplösning inom vissa delar av militärapparaten. Den traditionella hierarkiska strukturen ifrågasattes, men utan att detta ledde till några egentliga, djupgående förändringar. Det som hände inom militären tillhörde inte offentligheten, och det fanns inget klart samarbete mellan de revolutionära delarna av armén och de revolutionära delarna av arbetarklassen, bondeklassen och vissa fraktioner av småborgerligheten. Borgerligheten hade "råd" med rörelsen i militären, de de-

oppositionen i militärkåren var kontrollerad, bromsad och reglerad ovanifrån, samtidigt som den var starkt förknippad med de politiska organisationerna. Borgerligheten förlorade aldrig kontrollen över sin repressiva apparat.

VÄNSTERN

Vänstern gjorde i sina bedömningar misstaget att förväxla Lissabon med hela nationen. Det mesta som berättas om arbetarklassen gäller Lissabon, liksom det när det pratas om jordbrukskollektiv gäller Alentejo. Man hade alltså inte en uppfattning om den egentliga nationella situationen och vilade under lång tid sin strategi just på arbetarklassen omkring Lissabon. Om småborgerlighetens och små- och medelstora bönders revolutionära potential fanns ingen klar strategi.

Man överskattade också möjligheterna inom den militära apparaten, glömde bort att militären är skapad av borgerligheten för borgerlighetens målsättningar. Under tiden som militären inte uppfyllde sin repressiva roll så var den oduglig till någonting annat, en främmande kropp i samhället. Överskattningens omfattning framstår ännu klarare om man har i minnet att stora delar av armén inte kontrollerades av vänstern, utan av PCP. PCP var helt konsekventa i sin reformistiska strategi att ta över vissa delar av statsapparaten, liksom delar av militären. Vänstern satsade på samma sak, istället för att göra en grundlig kritik av militärens roll inom systemet. Ett exempel på att den militära kampen var isolerad från den "civila" klasskampen är att när vapen och utrustning delades ut av vissa sektorer av armén, så gick det aldrig till arbetarklassen, utan till de politiska organisationerna. Det hela var en konspiratorisk utveckling inom delar av militärapparaten i syfte att genom militären nå den politiska makten.

I fråga om dubbelmakten tog vänstern inte med i beräkningen att stora sektorer av arbetarklassen kontrollerades av kommunistpartiet, som nationellt och internationellt inte alls var intresserat av en revolution. Någon sam-

ordning mellan kommittéerna kom aldrig till stånd, fränsett en embryonal organisering i Setóbal.

PS, PCP OCH DEN REVOLUTIONÄRA VÄNSTERN

Vänstern hade inte en kritisk bedömning av vilken roll ett reformistiskt parti spelar överhuvudtaget och i den aktuella situationen. Vänstern trodde att man skulle radikaliserar arbetarklassen inom PCP så att partiet självt ändrade sej eller att arbetarna drog sej ur åt vänster. Detta var en dröm med sin grund i en okritisk syn på leninismen och stalinismen. Att vänstern inte kunde genomskåda PCP strax före 25 november -75 beror mycket, paradoxalt nog, just på de manövrer som PCP gjorde för att försöka radikaliserar PS. Vänstern gjorde mot PCP vad PCP gjorde mot PS. PCP försökte alltså genom massaktioner på gatan lura PS något, att driva PS från ett samarbete med höger till ett samarbete med PCP. Det lyckades inte, men PCP gick iallafall ut på gatan och genomförde radikala aktioner där vänsteranhängare också deltog. Vänstern leddes då till att tro att PCP var ett revolutionärt parti, vilket naturligtvis snart visade sej vara fel. Resultatet blev att man inte gjorde en grundlig kritik av den historiska roll som ett kommunistparti av PCP:s typ spelar.

Vänstern spelade en organisatorisk och politisk roll under den tid det existerade ett ekonomiskt och politiskt vakuum. När arbetare strejkade och PCP sa nej, aja baja, så fanns det naturligtvis utrymme för en vänster som sa ja. Det fanns ett utrymme att samla delar av arbetarklassen, t o m delar som kritiskt lämnat PCP. Men de hamnade i en vänster som inte förmådde att av en massa anhängare forma en organisatorisk kraft och som dessutom stödde sin politik på utvecklingen inom militären. Detta samtidigt som det inte fanns någon samordning mellan arbetarklassen, bönderna och de revolutionära soldaterna.

BORGERLIGHETENS REAKTION 25 NOV.

Den 25 november övertog högern enkelt, på två dagar, makten i Portugal. Ingen rådsstruktur fanns som kunde bjuda motstånd, SUV (de radikala militärerna) hördes inte. Tusentals arbetare stod utanför kasernerna och ropade efter vapen, medan de "revolutionära" militärerna en efter en gav upp och övergick till den etablerade makten, erkännande sitt nederlag utan att ta upp kampen.

Efter detta datum disciplinerar borgerligheten åter armékåren, startar flera nyckelutrensningar och förstärker den polisiära makten. Man kontrollerar den nationaliserade sektorn och försöker

tom sabotera den med målsättningen att försvåra arbetarkommittéernas arbete, så att fabriker kan återlämnas till sina forna privata ägare. Högern och PS kontrollerar nu massmedia och försöker splittra fackföreningsrörelsen. Man förhandlar med Internationella Valuta Fonden om det stora lånet, som är förenat med vissa villkor, bl a underskott i Portugals handelsbalans, devalvering. Arbetarnas reallöner, som redan nu är tillbaka på den nivå de låg på under fascismen ska ytterligare pressas med 10 % under -78. De flesta portugisiska familjer kommer att få sin standard sänkt med ca 33 %. PCP som under en lång tid varit förlamade i sina försök att mobilisera PS till ett

samarbete, kontrollerar nu fackföreningarna. Där förhandlar och förhandlar man för att uppskjuta kollektivavtalen i årtal. PCP försöker att vara konstruktiva och fylla av förslag beträffande den ekonomiska situationen.

Arbetarkommittéerna finns kvar, de som har makt är upptagna med administrativa frågor och de andra kan närmast säjas vara delar av statsplaneringsorgan med mycket små befogenheter. Det lagstiftas alltmer om arbetarkommittéerna, och de kommer att bli en integrerad del av statsapparaten.

PS har nått bundsförvanter till höger (PSD och CDS) för den koalition som behövs för det våld den kapitalistiska återupphämtnings kräver. De överenskommer som Soares och valutafonden gör kommer att ruinera många småföretag och ställa 100 000-tals arbetare utan arbeten. Det råder brist på vissa matvaror, och priserna på livsmedel, hyror, service, el osv. stiger kraftigt.

Det är alltså vad som krävs för att Portugal ska få 800 miljoner dollar från Internationella valutafonden, som ändå inte blir nöjd.

Den kapitalistiska återhämtningen behöver inte en fascistisk stat, den borgerliga "demokratin" kan mycket väl innehålla det våld som krävs. **LW**

och den här föreställer Mario Soares, socialistpartiets ledare.

ansvaret vilar på alla arbetare

intervju med Mike Cooley

till massavskedanden. Arbetarna skulle i alla fall komma i sista hand!

Två medarbetare i tidningen "Mot Strömmen", rådssocialistisk smålandstidning, har varit i England och intervjuat Mike Cooley, en av huvudfigurerna bland LUCAS-arbetarna.

"När vi för tre år sedan presenterade planen sa företaget att det inte var någon fara på taket. Regeringen menade att det var bra att vi försökte bekämpa arbetslösheten men att vi inte borde ta till så drastiska metoder. Vi svarade att det är nödvändigt att utarbeta en plan oberoende av kapitalisternas krav på vinstgivande produktion. Idag ser vi att vårt svar var riktigt.

Företagets agerande kan delas upp i två steg. Först sa man att planen inte hade någon betydelse. Det var ändå så få som stod bakom, menade man. Nästa steg blev att man försökte tåga ihjäl planen när man såg att vi var många och eniga. Idag är vi inne i tredje fasen och nu agerar man mycket aggressivt. Testen har man förlagt till Liverpool, där man hotar 2000 man med sparken på en av våra fabriker. Arbetslösheten i Liverpool är över 20%. Vidare försöker man kicka våra talesmän och utsätter dem för alla möjliga trakasserier.

Men det är inte bara företaget som hotar oss. Också Labourregeringen (socialdemokratisk) kräver att vi ska ge vika. Eftersom ca 80% av våra order kommer från staten är vi mycket beroende av vilken regering som sitter i London. Man resonerar som så, att ska Brittish Leyland skära ner, så ska vi på Lucas också göra det. Det kan vi aldrig acceptera. Det är dock viktigt att påpeka att det finns en falang inom Labour som faktiskt stöder oss.

Frågorna vi ställer oss är bl a: Hur ska vi leva? Vad ska produceras? Vilket samhälle ska vi ha? Vi har kommit fram till att vi måste byta ut det kapitalistiska mot ett som innebär planmässighet i produktionen. Vårt nuvarande system är kortsiktigt och farligt.

En del i England, liksom hos er i Sverige, har fört fram den "mjuka teknologin, som lösningen på problemen. Vi tror inte att det är möjligt. Med det samhälle vi nu har skulle också detta sätt att producera varor tvingas bli mer och mer kapitalintensivt. Detta leder oundvikligen

Jag har hört att stora delar av er fackföreningsrörelse ställer krav på att få producera t ex skruvar istället för muttrar. Sen vill man kalla detta för alternativ produktion. Detta är falskt prat och bara ett sätt att skjuta problemen framför sig. Vi måste först undersöka våra behov och först därefter kan vi kräva vettiga produkter.

Det går heller inte att exportera sej ur krisen, så som alla stater vill eller försöker göra. Hela export och import systemet är åt helvete! Vi skickar ut dåliga bilar till Tyskland och får dåliga bilar tillbaka. Vi måste istället producera mycket mera inom landet och lokalt utifrån våra naturliga förutsättningar.

Vad vi arbetare kan göra är att själva försöka lägga fram förslag om hur vi vill ha samhället. Det ansvaret vilar på alla arbetare. I ett kommande samhälle måste kontrollen ske nerifrån och genom arbetarnas egen aktivitet. Idag lär vi över beslut och ansvar till andra. Istället gäller det att ta saken i egna händer. Först då kan demokratin bli levande.

Jag och flera andra Lucas arbetare har besökt Sverige och blivit mycket förvånade över att så många företag ägs av så få personer. Och detta trots att ni har haft socialdemokratiska regeringar 44 år. Själva ser vi inte heller någon större skillnad mellan högern och Labo. De har bytts vid ofta men för oss har resultatet varit detsamma.

Vi på Lucas kan naturligtvis inte ge ett svar på alla era problem. De måste ni lösa själva. Klart är i alla fall att vi inte tror på samarbete mellan kapitalister och arbetare. Däremot är det viktigt att vi arbetare samarbetar. Också över gränserna. Lösningen kan inte nås isolerat. Våra kontakter med t ex Göta verksarbetarna i Sverige är ett första steg. Men det är också viktigt att arbetarna själva tar kontakt med varandra. Vi har exempelvis träffat fackförening byråkrater i Göteborg och dessa möten har varit meningslösa.

Personligen tror jag inte på att socialismen går att genomföra i ett land. Det får emellertid inte ta som inledning för att inte göra någonting alls. När konstans måste man ju börja och det har vi på Lucas nu gjort."

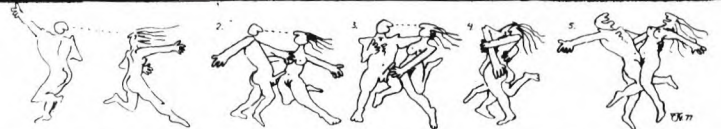

bilden till höger föreställer LUCAS-arbetarnas solenergibil. Bilden är tagen ur häftet "LUCAS - en schysst kamp", som är utgiven av några miljöaktivister

ARBETARPRESS

RÅDSMAKT

ARBETARMAKT

ARBETARPRESS - prenumerera på vårt material!
20 - 100 kr för antingen:
1) allt material, eller
2) en del urval Pa 88 66 51 - 9

RÅDSMAKT - Förbundet Arbetarmakts teoretiska organ!
Beställ: nr 1&2 - 6:-
nr 8 - 5:-
nr 9-10 - 10:-
Prenumerera: 30 :- för 4 nummer.

ARBETARMAKT - ger järnet!

Prenumerera: 12 nummer: 40 kr
6 nummer: 25 kr
postgiro: 38 13 00 - 3

'I ÅNGESTENS RISIGA SKOG,

Om kärleken och hela skiten

Den här artikeln handlar mest om mig som har skrivit den. Jag skriver om hur jag mår efter att min tjej gjort slut och försöker analysera det hela. Jag skriver om det därför att problemen som jag dras med inte är särskilt ovanliga, utan tvärtom djävligt vanliga, så vanliga att man kan se ett mönster i dom. I och med det är de också politiska problem. Det är inte särskilt vanligt att man skriver om sina "personliga" problem i vänstertidningar och analyserar dem politiskt. Därför är jag ute på ganska "okärd mark" i många av mina slutsatser, och om nån som läser det här tycker jag har fel eller har kritik att komma med, så är det bara att skicka in den till Arbetarmakt, i form av en artikel, insändare, hat- eller kärleksbrev eller vad som helst. Men till saken:

MY BABY LEFT ME

För 5 veckor sen bestämde sig min tjej för att göra slut med mig av diverse orsaker, främst en slags ofrihetskänsla, att livet blev för inrutat, med gymnasiet i veckorna, jobb varannan helg och mig varannan helg. Och blev det nån tid över nån gång så blev det mig då också.

Det som utlöste att hon gjorde slut var en annan kille som hon blev lite kär i, och min reaktion på det - svartsjuka. För henne var det en befrielse. Så objektivt sett så kan man ju säga att det var bra att det blev slut, att vi inte band varandra ännu längre. Nu tycker hon fortfarande mycket om mig.

Tyvärr kunde jag inte säga "jaha, jo, det var ju skönt så länge det varade", och så funkar man som fina kompisar efter det och får ut mycket av varandra även i fortsättningen, kan göra saker tillsammans, umgås naturligt och

kanske sova och pippa tillsammans nån gång när andan faller på.

Tvärtom: jag har bara mått så dåligt en gång förut i mitt liv och det var när min *förra* tjej gjorde slut.

"I ÅNGESTENS RISIGA SKOG, DÄR BLODIGA FÅGLAR SKRIKA" (Stig Dagerman)

Hur bär man sig åt för att skriva ner hur man känner sig så att andra kan fatta? Denna bottenlösa ångest som drabbar mig ibland, där det känns som om det inte finns nån *utväg* alls. Jag känner mig som en varm och mjuk kanin eller nåt inuti, jag vill bli klappad och omhållen, men så känns det som om jag blir kastad utför en vass hård trappa. Det är kanske en tönstig beskrivning men det är inte så lätt att förklara exakt hur det känns. När detta skrivs är det fem dagar sen det senaste rejäla ångestanfallet.

Det var hemskt. Jag visste inte var jag skulle bli av. Jag slog och slog med knogarna mot mina låar i ett

desperat försök att få benen att göra mer ont än ångesten (det gick inte, fast jag knappt kunde gå av smärtan). Sen tog jag mopeden, och tänkte att jag kör som en galning ett tag så kanske det går över, Ibland hjälper det, men inte nu. Då körde jag upp i skogen och sniffade ur tanken, sen körde jag hem igen och satte mig med en thinnerdunk i källaren. Ångesten lättade av det. Trappan blev mjukare, liksom, det kändes inte så hårt inombords längre. Mina kompisar kom ju på mig efter ett tag, och min fd tjej tog dunken ifrån mig efter 164 drag (jag vet inte varför jag räknade dom), pratade med mig en stund, kramade om mig (trots att jag stank som om jag jobbade på Alcro) och la mig att sova. Sen var det över, och det var bara att gå till jobbet nästa dag igen. Visst var det äckligt att ta till sådana metoder mot ångesten men jag upplevde inget val. Jag ska inte sniffa igen, jag märkte ju vilka skuldkänslor jag gav henne, och jag vet ju att det inte hjälper - egentligen. Det är inte berusningen jag behöver, det är ju kärlek. Berusningar hjälper bara tillfälligt, och inte ens det alla gånger, bakfyllan kan göra en dubbelt ångestfylld.

ATT LÄNGTA SIG SJUK

Så här illa mår jag ju inte jämt. Det här var liksom det värsta resultatet hittills. För det mesta känner jag mig bara allmänt nere. Ett oändligt vemod, livströtthet och oförmåga att göra nästan någonting alls (utom att tänka på min ensamhet). Jag är jätkligt beroende av ömhet och kärlek. Det har funnits så djåkla lite av det genom hela mitt liv. Jag längtar mig sjuk efter en tjej att vara trygg tillsammans med. Varför är jag så fixerad vid det? Jag vet ju hur lätt det är att man nöter sönder varandra, binder varandra, blir beroende, undergiven eller dominerande. Jag vet ju att det känns som om hjärtat rycks ur kroppen på en när det blir slut. Jag känner ju till alla parförhållandets brister. Ändå längtar jag mig halvt fördärvad efter den trygghet som ett parförhållande kan ge. Att veta att det finns en som älskar en och som man kan älska, pippa med, kramas med, snacka med om allting osv. Varför mår jag så dåligt när jag inte har det?

WHO WROTE THE BOOK OF LOVE?

Jag har mina aningar. I den här tidningen brukar vi anklaga kapitalismen för det mesta av dom djävligheter som finns, och jag tänker faktiskt anklaga kapitalismen för min ensamhet också.

Bara det att mina problem inte är *unika*, utan tvärtom är djävligt *vanliga*, gör att jag måste misstänka att det samhälle vi lever i (alltså kapitalismen) på nåt sätt måste vara orsak till det hela.

Annars skulle det ju vara nån slags biologisk naturnödvändighet. Tyvärr betraktar nog många lidandet som en naturnödvändighet, men det vägrar jag att acceptera. I så fall kan man ju sticka huvet i cirkelsågen på en gång.

Det känner jag visserligen för ibland, men det är inte av den anledningen.

Hur kan samhället vara orsak till att jag mår så dåligt?

För det första så har det aldrig under min uppväxt varit nån naturlig kontakt mellan killar och tjejer. Man uppfostras till olika roller och värderingar och man får jobb där killar jobbar för sig och tjejer för sig. Oftast får man dessutom inte den ömhet man behöver från föräldrar och andra uppfostrare. I skolan lär man sig ju bara konkurrera och aldrig att dom uppmuntrar sex eller kel, varken hemma eller i skolan.

Individerna blir osjälvständiga och beroende av auktoriteter. Jag tänker inte gå in närmare på det just nu. (Den som vill kan istället skaffa nåt gammalt nummer och läsa det, T ex artikeln "Hur du blir en lydig arbetare" i AMnr 5/77, "Dom tvingar oss fly" i nr 5/76, eller Onaniartikeln i nr 11/75). Jag har känt mig ensam och olycklig i hela mitt liv så långt tillbaks jag kan minnas, ända tills jag träffade min första tjej när jag var 21.

KOMPENSATION FÖR HELA SKITEN

Och det är klart att en stackars tjej har ju svårt att kompensera 21 års brist på ömhet och kärlek. Det kvittar ju hur mycket man pippar eller vilka avancerade ställningar man har.

Och som om det inte räckte med det: det finns ju så mycket annat djävligt man har utsatts för som satt spår i en och som ökar ens behov av tröst, känsloliv och ömhet. Ett exempel: när jag var liten hade vi ett underbart lekställe mellan två järnvägsspår som sätade på sig. Det var ett gammalt nerlagt koloniområde som var helt vildvuxet. Där fanns högt gräs att gömma sig i, bilvrak, förvildade jordgubbar, ett brett dike där man kunde sjösätta dockvagnar och bräder och en massa skräp som man kunde bygga hyddor av. Jag älskade det. Vem kan kompensera mig för grävskeporna som drog fram och tog bort hela skiten, och vägmaskinerna som lämnade en motorväg efter sig med bara en liten bit av diket kvar att sitta och minnas vid? Och rådslan för alla vuxna som dom lyckades pranta in i en? Och den psykiska misshandling det innebär att manglas genom skolan i 9 år utan att veta till vad nytta egentligen. Och efter gymnasiet skolleda år kastades man ut i *Världen*. Plötsligt skulle man ta vara på sig själv. Plötsligt skulle jag skaffa arbete, telefon, bostad, möbler och bestick och en *Framtid*. En framtid bland arbeten där man måste förtränga det mesta av sin livslust för att orka med. Och någonstans i bakhuvudet mal ju miljöförstöringen, världssvälten och kärnvapen.

Den trasiga typ jag var av allt det här skulle den här stackars tjejen reparera och lappa ihop.

Och hon *gjorde* det. Hon gjorde det så att jag stod ut, så att jag kunde existera vidare och kunde känna att det hade någon mening. Och hon gjorde det lättare att göra andra saker, i och med att jag inte kände mig så olycklig längre. Jag kunde jobba politiskt, kunde skaffa mig lite hobbies och så.

Och fy satan vad jag älskade henne. Det var bara det att hon inte höll i längden. Hon orkade inte. Och när hon gjorde slut märkte jag hur beroende jag var. Hur utlämnad, bottenlöst ensam jag kände mig.

Jag *vet* att jag är ett av kapitalismens offer när jag mår så här. Försöker nån säga nåt annat blir jag förbannad.

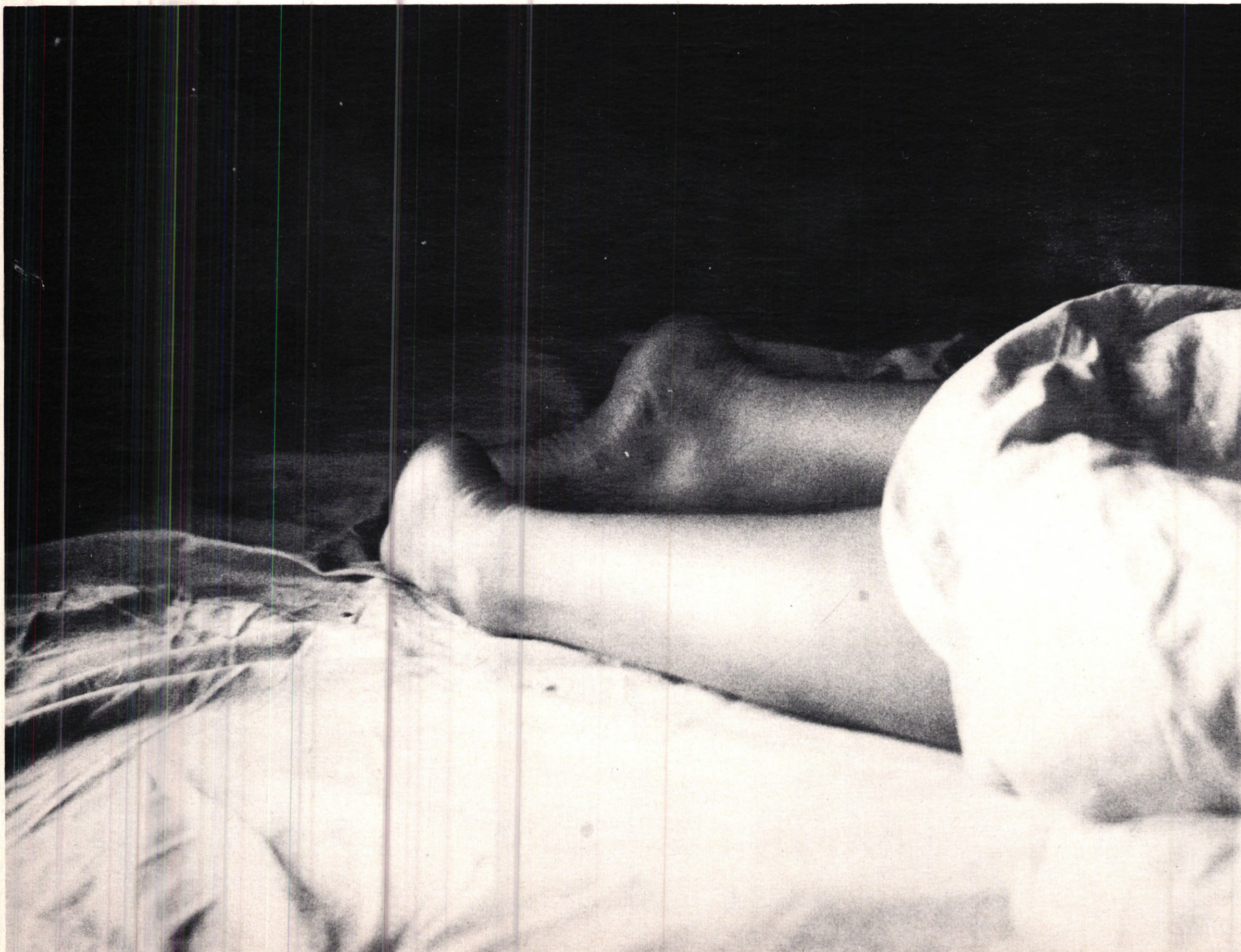
DET MÅSTE KUNNA VARA ANNORLUNDA

Jag vet att det måste kunna vara annorlunda. Nånstans har jag en livslust som inte kan utplånas annat än om jag dör.

Om det nu är så att min och andras ensamhet beror på samhället vi lever i, alltså kapitalismen, så måste ju kampen mot ensamheten och för fria och jämlika sexuella relationer vara en självklar kamp att föra för var och en som säger sig vilja bekämpa kapitalismen, precis som varje annan kamp, mot t ex fabriksnedläggningar eller miljöförstöring. "Privatlivet" får inte ses som en privat fråga.

DÄR BLODIGA FÅGLAR SKRIKA'

Min älskades fötter

kampen för socialismen, för min och mänsklighetens befrielse.

Låter det krystat? Jag tycker inte det.

Jag vet vad mitt elände beror på, jag hatar det här helvetes samhället för vad det låter mig och andra utstå, och det här med kärleken är en av de största drivkrafterna för mig att arbeta politiskt överhuvudtaget.

Det är inte nån intellektuell övertygelse, utan det är det egna upplevda förtrycket och det desperata behovet av en befrielse.

Och jag tänker inte vänta på att socialismen ska befria mig, jag påbörjar kampen redan idag. För själva kampen som leder till befrielsen är ju en del i befrielsen.

Jag tänker inte leva i celibat tills revolutionen kommer. Jag skulle aldrig kunna säga: "det löser sig efter revolutionen", och sen bara leva för det, oberoende om revolutionen kommer om 5 år eller efter jag dött. Då vore jag ju nästintill religiös.

Jag menar, det finns en gemenskap att få, det går att skapa bättre kärleksrelationer nu, om vi bara kämpar för det.

VAD SKA JAG GÖRA DÅ?

Ta mig i kragen, ta mig i kragen, ta mig i kragen. Tja. Försöka. Kämpa!

Inte behålla min ensamhet för mig själv, utan prata med vänner och bekanta, försöka få så ärliga relationer som möjligt med folk, både killar och tjejer. Tillsammans försöka lägga bort könsroller och rollspel inför varandra. Tillsammans försöka få bort blyghet och mindervärdighetskänslor. Försöka slå in i mitt medvetande att det säkert finns många andra gosiga tjejer än den som nu gjort slut, och att all den här kompensationen för alla djävligheter, som jag behöver, att jag måste försöka skaffa den från fler än en människa.

Och det måste finnas massor av saker man kan göra, som man kommer på under kampens gång, men som man aldrig kommer på om man bara sitter och hänger och gräver ner sig.

Jag kan aldrig ensam bygga upp mig själv, jag måste göra det tillsammans med andra människor, däribland tjejer naturligtvis. Nånstans i den här kampen borde jag kunna hitta en del av den kärlek jag behöver.

MEN KOMMER JAG ATT ORKA?

Det är alltså bara frågan om jag kommer att orka. Jag kan inte sprida nån flåshurtig optimism i den här artikeln. Ibland känns det hopplöst. Som om jag vore dömd till evig ensamhet, som om skadorna i mig är för stora att reparera, som om ingen tjej kan väl vara intresserad av mig. Jag är rädd för att närma mig tjejer, jag är livrädd för om jag skulle råka ut för ett likadant förhållande som slutar som det jag nyss gått igenom. Ibland kan jag knappt tänka på nåt annat än hur un-

Ibland kan jag å andra sidan känna mig rejält hoppfull, kanske efter bara ett kort samtal med en kompis, eller när man fått en kram av nån eller nån annan enkel smäsak.

Det ger visioner av hur det skulle kunna vara, om man verkligen försökte "kollektivisera" varandras personliga problem.

Det är alltså bara frågan om just jag kommer att orka. 2000 självmord om året i Sverige. Det påminner en ju om att alla inte orkar. Jag kan bara lova att försöka. Att kämpa så gott det går.

Melodin till nedanstående text hette från början *Me and Bobby McGhee*. På svenska har Cornelis Vreeswijk gjort den som *Jag och Bosse Lidén*, och Lalla Hansson som *Anna och mej*. Det här är alltså samma melodi, men nu heter den

ANNA OCH JAG

E När jag nån gång sitter hemma hos föräldrarna ett slag och jag hör på deras snack och deras tal

så kan jag inte fatta att dom en enda dag funnit mening i sitt liv som löneslav

Och banken sitter och lånar ut pengar till dom som redan har medan andra lever på nästan ingenting

jag går omkring i staden och jag ser deras reklam är det fel att stjäla när allt kommer omkring?

Refräng: Ja jag vill strypa varje djävel som vill hindra våra liv

hindra oss att leva som vi vill ingen ska få hindra oss att leva livet fritt

fritt utan köpmän och kapital

fritt och bra för alla och för Anna och jag

Dom tvingar oss att köpa deras varor och deras skit

och dom köper vårt arbete och liv

dom tar skyhöga priser på tröstens vin och sprit

och dom tar profit på alla tidsfördriv

Och Anna sitter där mitt emot mig och hon ser på mig så rart

och hennes ögon är så underbara så

men jag vågar inte titta för dom har ordnat det så smart

att vi alla känner oss blyga och för små

Refräng: Ja jag vill strypa varje djävel som vill hindra våra liv

REVOLUTION, KÄRLEK, ARBETARMAKT

Jag tänker avsluta den här artikeln med några funderingar om "det långsiktiga perspektivet".

I ett socialistiskt samhälle....skulle allt kunna vara annorlunda. Ett samhälle uppbyggt på arbetarrådens makt, lokalt och internationellt. Där skulle arbetet kunna organiseras så, att det skapar mer gemenskap mellan människor. En arbetsgemenskap mellan killar och tjejer och mellan alla människor. Genom att arbetsuppgifter roteras och beslutsfattandet sker kollektivt skulle man bli insatt i och förstå andras arbetssituation. Redan det ger en större förutsättning för gemenskap.

Om man sen varvade skola med arbete i produktionen redan från 6-7årsåldern. Barnarbete är inte något fruktansvärt annat än i samhällen som bygger på en klass' förtryck av en annan. I ett riktigt arbetarstyrt samhälle anpassar man ju en människas arbetsinsats till dess arbetsförmåga, man gör i eget intresse produktionen så behaglig som möjligt. Teoretisk skolning kan sen pågå livet ut, varvat med arbetet och ses som en del av det. Man kan vara både svetsare hjärnkirurg, pianist, student och cykelreparatör. På så vis kommer mycket av de nuvarande generationsmotsättningarna att försvinna, genom att man har en arbetsgemenskap mellan alla åldrar redan från början, och man slipper problemet med att man efter skolan inte vet ett dugg om samhället eller produktionen.

En gemenskap i arbetet färgar lätt av sig på det övriga livet. Vi kommer säkert att få se en enormt utvidgad boendegemenskap och kollektivisering av många saker som nu sköts i familjen "trygga famn".

Allt lägger grunden för en naturlig kontakt mellan människor även emotionellt och sexuellt.

Om man sen, som rosen i tårtan, lägger till en uppfostran som uppmuntrar barn till sexuella lekar och hängel av allehanda slag, då djävlar....

Marke

(Bokstäverna under texterna är gitarrackord för den som vill spela själv)

SATAN S
DJÄVLA
SKIT!

"Om i en enda stor fabrik en allmän församling mellan den 16 och 30 maj hade konstituerat sig till ett råd som hade all besluts- och verkställighetsmakt, jagat iväg byråkraterna, organiserat sitt självförsvar och uppmanat alla strejkande i alla företag att sätta sig i förbindelse med dem, så hade detta sista kvalitativa steg genast kunnat föra fram rörelsen till den sista striden, som den historiskt markerat. Ett stort antal företag skulle ha följt efter. Ogenblickligen hade denna fabrik kunnat sättas in som ockupationsrörelsens verkliga centrum istället för det de första dagarnas villrådiga och i alla avseenden excentriska Sorbonne: äkta ombud från de talrika råd som faktiskt redan existerade i vissa ockuperade byggnader och alla sådana som kunnat breda ut sig i industrins alla grenar skulle ha förenats kring denna bas.

En sådan församling hade då kunnat proklamera exproprieringen av allt kapital, *statsskapet inberäknat*, förkunnat att alla landets produktionsmedel hädanefter var det i direkt demokrati organiserade proletariats kollektiva egendom; och hade genom sitt exempel kunnat vända sig direkt till hela världens arbetare för att få stöd för denna revolution, t ex genom att äntligen ta i besittning några av telekommunikationens tekniska hjälpmedel. Somliga kommer att säga att en sådan hypotes är utopisk. Vi skall svara: det är precis därför att ockupationsrörelsen objektivt sett vid flera tillfällen varit en timme från ett sådant resultat som den spred en sådan skräck; något som alla genast märkte på statens vanmakt och det s k kommunistiska partiets panik och därefter på den lika märkbara sammansvärjning man kokat ihop för att hålla tyst om rörelsens allvar. Och det till den grad att miljoner vittnen måste undra i hur hög grad samhället självt är gallet, då det på ett sådant här sätt *släpper fram* ett så förbluffande missstag." (Citerat ur *Början på en epok* av Situationistiska Internationalen)

Vilka fler slutsatser kan man dra av majrevolten?

En gäller förhållandet mellan minoritet och majoritet. I vissa lägen kan mycket små grupper, i extremfall bara omfattande några tiotal eller hundratal personer, utlösa rörelser som aktiverar hundra eller tusen gånger fler människor. Vilka grupper under majrevolten bidrog egentligen till att påskynda rörelsen? Svaret är: *inte ens alla vänsterg grupper*. Maoisterna i UJCML och PCMLF, liksom det trotskistiska FER, spelade i nästan varje enskild situation en rent defensiv roll. Vid varje utvidgning eller upptrappning av kampen kunde man höra en "ansvarig" från någon av dessa tre organisationer gallhöjta i en megafon om "provokation" eller "äventyrspolitik".

De som verkligen gjorde något var anarkisterna och JCR (en trotskistisk grupp) bägge organiserade i 22 mars-rörelsen, samt den mindre CMDO (sammansatt av s k situationister och gruppen les Enragés).

Vi hävdar inte att dessa krafter alltid agerade korrekt, eller enhetligt i förhållande till varandra, inte heller att de var de absolut enda som agerade riktigt i det rådande läget. Men vi menar att av *organiserade* politiska krafter var dessa de enda där *totalsumman* av deras aktiviteter bidrog till att driva på den revolutionära processen. Hur många de var? Tillsammans kanske ett tusental...

Detta är en fortsättning från det förra numret av ARBITRARIK (nr 2/78). Hänvisningar i artikeln nedan refererar till den förra artikeln.

Red.

fortsättningen.

(Rudi Dutschke, i slutet av 60-talet portalfigur för "studentrevolten" i Väst-Berlin, brukade säga att han bara hade 15-20 hårt arbetande anhängare. Icke desto mindre kunde han utan svårighet få med sig 4000-6000 studenter ut i en demonstration).

Men vi ser också hur oerhört snabbt massaktiviteten kan gå tillbaka och lämna de "medvetna minoriteterna" lika ensamma som förut. Detta ställer dem inför kravet på en högt utvecklad rörlighet och anpassbarhet: de måste dels kunna jobba i årtal i nästan total isolering, dels kunna skönja och utnyttja varje vidgning av kampen och massaktiviteten, kort sagt ha en enorm *handlingsförmåga*.

En annan slutsats gäller det vi nämnde inledningsvis, den franska krisens ideologiska och politiska natur. Den kunde, under vissa givna omständigheter, utlösa en explosion, men den saknade uppenbarligen verkligt djup. Efter några veckor var allt *slutet* tillbaka till det gamla vanliga.

Idag är det franska samhället "lyckligt" inkommererat i senkapitalismens mardrömsrike. Bara en och annan gammal "kulturpersonlighet" protesterar mot att Paris på tio år förvandlats till en samling bankpalats med motorvägar däremellan... Frankrikes arbetarklass har blivit två, de "kvalificerade" av fransk börd och "massarbetarna" som hämtats från Spanien och Nordafrika. Ungdomen börjar uppvisa samma "asociala" beteende som i andra betongsamhällen. För första gången upplevs Paris tunnelbana som verkligt osäker. Inte ens alkoholvanorna är som förut, de har börjat anta samma "brutala" karaktär som i USA och Skandinavien...

Frankrike har således passerat gränsen till det isoleringens, ångestens och främlingsskapets yttersta kapitalistiska stadium där Sverige befunnit sig i över 25 år (pionjärer som alltid).

Samtidigt har Frankrike ryckt framåt materiellt och passerat bl a Storbritannien. Den fråga man ställer sig är då: Om den nuvarande ekonomiska krisen i västeuropa fördjupas till den grad att vi kan tala om en verklig depression, kommer då inte det sista skyddet att ryckas bort för den arbetarklass som hittills kompenserat sin tilltagande psykiska utarmning med en högre köpkraft?

Vad händer med ett "konsumtionssamhälle" när folk inte längre har råd att konsumera?

En *kombinerad* ideologisk, politisk och ekonomisk kris bäddar för en utveckling mot vilken kravallerna i Quartier Latin får en närmast idyllisk prägel.

EFFEKTER UTANFÖR FRANKRIKE

Vi nämnde tidigare att expertkommissioner över hela Västeuropa ungefär samtidigt satt och arbetade med planer på en "strömlinjeformning" av universitetsutbildningen till "näringslivets" behov. Detta förklarar till en del varför studentoroligheter ägde rum nästan samtidigt i hela Västeuropa, med kulmen 1968. Men det förklarar inte varför samma utveckling kunde skönjas i Japan, Östeuropa och USA.

Det vore en förenklad analys att betrakta hela rörelsen som enbart svallvågor från Frankrike. Under ytan upp- enbar sig flera olika krafter och motiv.

"De manliga studenterna vet också, att den dag, då de kallas in till militärtjänst, så kan slagfältet i Vietnam vänta", konstaterar Bo Karlström förnumstigt i *Från Dutschke till Palach*.

Utan att vilja pådyvla de amerikanska studentradikalerna uteslutande egoistiska motiv, tror vi ändå att rädslan för att hamna i Vietnam var en mycket starkt bidragande orsak till studentkampen vid USA:s universitet. Att aktiviteterna avtynade sedan värnplikts-systemet avskaffades verkar mer än en tillfällighet.

Dessutom skulle man, genom att härdrä det hela något, kunna säga att denna (naturligtvis fullt berättigade) motvilja mot tjänstgöring i Vietnam är "fadder" också till studentradikalismen i Storbritannien. Det är obestridligt att den drivande kraften i England utgjordes av några tusen amerikanska akademiker som emigrerat pga Vietnamkriget. Fö kunde rörelsen i England aldrig mäta sig i styrka och omfattning med t ex Frankrike, Italien eller Västtyskland.

Beträffande Japan fanns det ett livligt "studentuppror" redan i början 60-talet, med *Zengakuren* som ledande organisation. Om den japanska och västeuropeiska studentradikalismen inspirerade varandra, så är det frågan om inte Väst hämtade mer inspiration från Japan än tvärtom. Även om kampen för "akademisk frihet" var mycket central också i den japanska studentrörelsen, så kan det noteras att det i Japan inte förbereddes något egentligt angrepp mot denna "akademiska frihet" i stil med

inte till kamp, snarare var det så att samhället i övrigt genomgick en viss "liberalisering" (jämfört med de tidigare stenhårt auktoritära strukturer) som dock inte fått någon verklig motsvarighet på universiteten. Det var detta som studenterna inte längre kunde acceptera.

Den japanska studentrörelsen har under hela sin existens haft mycket mindre framgång än t ex sin franska motsvarighet i att få kontakt med arbetarklassen eller "vanliga människor" i största allmänhet. Man har nästan desperat letat efter områden där en kampanhet kunde byggas som gick utanför studenternas led. Det bästa exemplet härpå är motståndet mot storflygplatsen Narita utanför Tokyo, där studenter och traktens bönder slagits mot polisen i över 12 år!

Ser vi till Polen, är det alldeles anmärkningsvärt hur lite studentrörelsen och arbetarklassen haft med varandra att göra. 1968 kom det till studentkravaller i Warszawa, men arbetarklassen förblev likgiltig. 1970-71 kom det till arbetaroroligheter över nästan hela Polen, men studenterna förhöll sig likgiltiga. 1976 var det dags för nya arbetaroroligheter, men utan nämnvärt deltagande från studenter eller andra intellektuella. Först idag börjar man kunna skönja vissa kontakter mellan grupperna.

Ser vi till Östeuropa som helhet, är det först under senare år som den *socialistiska* opinionen nått en viss styrka och teoretisk klarhet. Under slutet av 60-talet fanns det bland revolt- erande studenter i Östeuropa fantas- tiska illusioner om den "västerländska demokratin" paradys. Man ropade på "frihet, och "demokrati" i högst allmänna ordalag. När Rudi Dutschke besökte de tjeckiska studenterna i Prag sommaren 68 klagade han över att de inte begrep den kritik som den västeuropeiska studentvänstern riktade mot den "västerländska demokratin" bedrägeri. De tjeckiska studenterna klagade i sin tur på att Dutschke inte begrep deras kritik av deras egen byråkratiska regim. Förbistringen var total.

Som vi försökt visa på, var det internationella "studentupproret" under åren kring slutet av 60-talet i praktiken en ganska heterogen företeelse. Till detta vill vi foga att rörelsen faktiskt också var ganska omedveten. Den utvecklade förvisso en oerhörd *aktivitet* och lyckades i flera fall dra med sig och engagera andra grupper i samhället, i sådan omfattning att studenterna själva kom att bli en obetydlig minoritet i den process de varit med om att skapa. (Som i Frankrike 1968 och Italien 1969.) Men om man ser till den ideologiska/teoretiska klarheten, och till hur många det var som kan sägas haft en sådan klarhet i perspektiven, så tror vi inte att det är alltför djärvt att påstå att "vänstern" av idag är mycket mera avancerad och framförallt *förankrad* än vad den var för tio år sedan. Fotfolket har skingrats och kvar står "generalerna", de medvetna minoriteterna, men dessa generaler är både flera, kunnigare och av hårdare virke än 1968. Men att så är fallet är naturligtvis ingen slump: utan erfarenheterna från "studentupproret", "ungdomsupproret", "det revolutionära uppsvinget" och allt vad det kallats hade "vänstern" stått och stampat på samma fläck.

Litteratur:

Cohn-Bendit: *Den radikala vänstern- botemedlet mot en senil kommunism. Situationistiska Internationalen: Början på en epok.*
Bensaid/Weber: *Maj 68, en generalrepetition.*
Jacobson/Hildebrand: *Från Dutschke till Palach.*
Seale: *Revolution! Frankrike 1968.*

